

HE 240/2018 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi pelastuslakia, Pelastusopistosta annettua lakia, palosuojelurahastolakia ja eräitä muita lakeja. Muutokset johtuvat maakuntien perustamista sekä maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa ja valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevasta lainsäädännöstä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 NYKYTILA.....	4
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	4
Pelastuslaki.....	4
Laki Pelastusopistosta.....	4
Palosuojelurahastolaki.....	5
1.2 Nykytilan arviointi.....	5
Pelastuslaki.....	5
Laki Pelastusopistosta.....	6
Palosuojelurahastolaki.....	6
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	6
2.1 Tavoitteet.....	6
Pelastuslaki.....	6
Laki Pelastusopistosta.....	6
Palosuojelurahastolaki.....	6
2.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	7
Pelastuslaki.....	7
Laki Pelastusopistosta.....	7
Palosuojelurahastolaki.....	7
2.3 Keskeiset ehdotukset.....	8
Pelastuslaki.....	8
Laki Pelastusopistosta.....	8
Palosuojelurahastolaki.....	9
Eräiden muiden lakien muuttaminen.....	9
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	9
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	9
Vaikutukset kotitalouksien asemaan.....	9
Vaikutukset yrityksiin.....	9
Vaikutukset julkiseen talouteen.....	10
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	12
Pelastuslaki.....	12
Laki Pelastusopistosta.....	13
3.3 Ympäristövaikutukset.....	13
Pelastuslaki.....	13
Laki Pelastusopistosta.....	13
3.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	13
Pelastuslaki.....	14
Laki Pelastusopistosta.....	14
4 ASIAN VALMISTELU.....	14
5 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	15
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	18
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	18
1.1 Laki pelastuslain muuttamisesta.....	18
1 luku Yleiset säännökset.....	18

HE 240/2018 vp

3 luku	Toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuudet	18
1.2	Laki Pelastusopistosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	27
1.3	Laki palosuojelurahastolain 14 §:n muuttamisesta	27
1.4	Laki meripelastuslain 4 §:n muuttamisesta	28
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	28
3	VOIMAANTULO	28
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	28
	LAKIEHDOTUKSET	30
1.	Laki pelastuslain muuttamisesta	30
2.	Laki Pelastusopistosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	42
3.	Laki palosuojelurahastolain 14 §:n muuttamisesta	43
4.	Laki meripelastuslain 4 §:n muuttamisesta	44
	LIITTEET	45
	RINNAKKAISTEKSTIT	45
1.	Laki pelastuslain muuttamisesta	45
2.	Laki Pelastusopistosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	67
3.	Laki palosuojelurahastolain 14 §:n muuttamisesta	68
4.	Laki meripelastuslain 4 §:n muuttamisesta	69

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Pelastuslaki

Pelastuslaki (379/2011) on pelastustoimintaa, onnettomuuksien ehkäisyä ja väestönsuojelua sääntelevä yleislaki. Pelastuslaissa määritellään eri tahojen vastuut pelastustoimen tehtävien hoitamisessa. Pelastuslaki sisältää myös säännökset pelastustoimen palvelutasosta ja pelastustoimen alueiden yhteistoiminnasta. Sisäministeriön tehtävänä on johtaa ja valvoa pelastustointa ja sen palvelujen saatavuutta ja tasoa sekä huolehtia pelastustoimen valtakunnallisista järjestelyistä. Aluehallintovirastojen tehtävänä on huolehtia pelastustoimen laillisuusvalvonnasta ja valvoa pelastustoimen palvelutason toteutumista. Pelastustoimen viranomaisten ohella myös muut viranomaiset ovat velvollisia osallistumaan pelastustoimintaan ja väestönsuojeluun siten, kuin niiden tehtävistä kunkin toimialan säädöksissä tai muussa lainsäädännössä säädetään.

Pelastuslain mukaisesti kunnat vastaavat pelastustoimen tehtävistä lakisääteisessä yhteistyössä (*alueen pelastustoimi*). Valtioneuvosto päättää maan jakamisesta pelastustoimen alueisiin ja vahvistetun aluejaon muuttamisesta. Pelastustoimen alueeseen kuuluvilla kunnilla tulee olla sopimus pelastustoimen järjestämisestä.

Pelastuslain 38 §:n 1 momentin mukaan sen lisäksi, mitä valtioiden välillä on sovittu, sisäministeriö voi Euroopan unionin, toisen valtion tai kansainvälisen järjestön esittämän pyynnön perusteella päättää pelastustoimeen kuuluvan avun antamisesta ulkomaille, milloin avun antaminen ihmisten, ympäristön tai omaisuuden turvaamiseksi on perusteltua.

Ulkomaille annettavan avun ja kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämän valmiuden ylläpito toteutetaan sisäministeriön johdolla. Ulkomaille annettavan avun antamiseen tarvittavat muodostelmat kootaan pääasiassa pelastuslaitosten henkilöstöstä. Avun antamiseen osallistuvaan henkilöstöön sovelletaan lakia siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan (1287/2004). Lain 5 §:n mukaan kriisinhallintaan ulkomailla osallistuva henkilö on määräaikaisessa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa valtioon, jota työnantajana edustaa Pelastusopisto.

Laki Pelastusopistosta

Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) 2 §:n mukaan Pelastusopiston tehtävänä on antaa pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan ammatillista peruskoulutusta, pelastustoimen päällystön ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta, normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmentavaa koulutusta sekä huolehtia osaltaan pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoiminnasta, tutkimustoiminnan koordinoinnista sekä tarvittaessa muistakin opiston toimialaan soveltuvista tehtävistä.

Esityksen mukaan osa aluehallintovirastoille kuuluvista tehtävistä siirrettäisiin Pelastusopistolle. Näistä tehtävistä säädetään nykyisin laissa aluehallintovirastoista (896/2009), jonka 4 §:n mukaan aluehallintovirastojen tehtäviin kuuluu varautumisen yhteensovittaminen alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen, valmiussuunnittelun yhteensovittaminen, alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen, kuntien valmiussuunnittelun tukeminen,

valmiusharjoitusten järjestäminen sekä alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen.

Palosuojelurahastolaki

Palosuojelurahasto on valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto, jonka toiminta perustuu palosuojelurahastolakiin (306/2003) ja valtioneuvoston asetukseen palosuojelurahastosta (625/2003).

Tulipalojen ehkäisyn ja pelastustoiminnan edistämiseksi on Suomessa olevasta palovakuutuksesta kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta vuosittain suoritettava palosuojelumaksu, joka tuloitetaan Palosuojelurahastoon. Palosuojelumaksun suuruus on 3 % vakuutuksen paloriskiä vastaavasta osuudesta. Palosuojelumaksun vuotuinen kertymä on noin 11 miljoonaa euroa. Palosuojelurahasto on sisäministeriön hoidossa ja valvonnassa. Rahaston hallinnosta sekä talouden ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii sisäministeriön asettama hallitus.

Rahastosta voidaan myöntää lain tarkoituksen edistämiseksi yleisavustuksia ja erityisavustuksia pelastusalan järjestöille ja muille vastaaville yhteisöille sekä erityisavustuksia kunnille ja pelastustoimen alueille, sopimuspalokunnille (*vapaaehtoisille palokunnille*) sekä apurahoja ja stipendejä. Rahastosta voidaan myöntää myös muille erityisavustuksia muun muassa oppimateriaalin tuotantoon ja hankintaan, tutkimus- ja kehittämishankkeisiin sekä valistukseen ja neuvontaan.

Keskeisimpiä avustuskohteita ovat olleet pelastusalan järjestöjen koulutus- ja valistustoiminta, alaa tukevat tutkimushankkeet sekä kaluston hankinta ja paloasemien rakentaminen.

1.2 Nykytilan arviointi

Pelastuslaki

Eduskunnan käsiteltävänä on valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyönä valmistelema hallituksen esitys maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskeväksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017). Eduskunnan käsiteltävänä on lisäksi hallituksen esitys laiksi pelastustoimen järjestämisestä (HE 16/2017).

Pelastustoimen järjestämislaissa tarkoitettujen pelastustoimen tehtävien yleistä hallinnollista toteuttamista ja henkilöstön asemaa koskevat yleiset säännökset sisältyvät maakuntalakiin ja maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämislain voimaanpanolakiin. Pelastustoimen rahoitus määräytyy maakuntien rahoituslain mukaan.

Edellä sanotun perusteella on tarpeen tehdä maakuntien perustamista, maakuntaudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevasta lainsäädännöstä johtuvat tarpeelliset muutokset pelastuslakiin sekä eräisiin muihin lakeihin.

Pelastuslain 38 §:ssä on säädetty päätöksenteosta kansainvälisen avun antamisesta tai pyytämisestä. Avun antamiseen osallistuvan henkilöstön asemasta on säädetty laissa siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan (1287/2004). Voimassa oleva lainsäädäntö ei sisällä säännöksiä kuntien, maakuntien, alueen pelastustoimen tai pelastuslaitosten tehtävistä ja vas-

tuista kansainvälisessä pelastustoiminnassa. Mahdollisuus hyödyntää kansainvälisen avun antamiseen hankittua erityiskalustoa ja -varusteita sekä tehtävään koulutettua ja harjoitettua henkilöstöä kotimaisissa onnettomuustilanteissa on osoittautunut epäselväksi.

Laki Pelastusopistosta

Aluehallintovirastojen toiminta alueellisten maanpuolustuskurssien ja valmiusharjoitusten järjestämisessä on arvion mukaan ollut toimivaa. Maakuntaudistuksesta ja valtion aluehallinnon uudistuksesta johtuen nämä tehtävät tulee kuitenkin organisoida uudelleen.

Palosuojelurahastolaki

Palosuojelurahastosta voidaan myöntää avustuksia muun muassa kunnille ja pelastustoimen alueille. Maakuntaudistuksen myötä pelastustoimi siirtyy kuitenkin maakuntien tehtäväksi ja pelastustoimen alueet lakkaavat olemasta. Maakuntaudistuksen vuoksi säännökseen tulee lisätä maakunnat avustuksen saajiksi. Vastaavasti pelastustoimen alueet tulee poistaa. Kuntien avustaminen jatkossakin on perusteltua, koska paloasemat jäävät maakuntaudistuksessa kuntien omistukseen.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1 Tavoitteet

Pelastuslaki

Esityksen tavoitteena on tehdä maakuntien perustamista, maakuntaudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevasta lainsäädännöstä johtuvat tarpeelliset muutokset pelastuslakiin sekä eräisiin muihin lakeihin.

Esityksen tavoitteena on myös selkeyttää valtion ja maakuntien työnjakoa pelastustoimeen kuuluvan avun antamisessa ulkomaille ja kansainvälisen avun vastaanottamisessa.

Pelastuslain 27 §:n muuttamista koskevan esityksen tavoitteena on määrittää sisäministeriön ja pelastuslaitosten työnjako kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen liittyvissä tehtävissä sekä selkeyttää kansainvälisen avun antamiseen hankitun erityiskaluston ja -varusteiden sekä tehtävään koulutetun ja harjoitetun henkilöstön käyttömahdollisuuksia kotimaisissa onnettomuustilanteissa sekä kansainvälisen avun vastaanottamisessa.

Laki Pelastusopistosta

Esityksen tavoitteena on järjestää uudelleen ja turvata alueellisten maanpuolustuskurssien ja valmiusharjoitusten järjestämisvastuut muuttuvassa hallinnollisessa ympäristössä. Esityksen tavoitteena ei ole puuttua koulutusten ja harjoitusten sisältöihin. Alueellisten maanpuolustuskurssien sekä valmius- ja häiriötilanneharjoitusten järjestäminen esitetään siirrettäväksi aluehallintovirastoilta Pelastusopistolle.

Palosuojelurahastolaki

Esityksen tavoitteena on ottaa laissa huomioon maakuntaudistuksesta seuraavat muutostarpeet ja lisätä maakunnat rahastosta myönnettävien avustusten saajien joukkoon. Palosuojelurahastosta voitaisiin jatkossakin avustaa kuntia, koska paloasemat jäävät maakuntaudistuksessa niiden omistukseen.

2.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Pelastuslaki

Maakuntalain 6 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan maakunnan tehtävälään kuuluu pelastustoimi. Maakuntalain 6 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan maakunta voi lisäksi hoitaa maakunnan tehtäviin liittyviä kansainvälisiä ja Euroopan unionin asioita ja yhteyksiä. Tällainen toiminta edellyttäisi sitä, että maakunnalla olisi käytettävissään toiminnan edellyttämät taloudelliset resurssit

Maakunnan velvoitteet kansainväliseen pelastustoimintaan osallistumisessa rajoittuvat maakunnan kotimaisen tehtävälään mukaisiin tehtäviin ja vastuisiin. Pelastuslakiin ehdotetun 27 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan maakunta osallistuisi pelastuslain 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon. Valmius ulkomaille annettavaan pelastustoimintaan kuuluvaan apuun perustuisi maakuntien kotimaiseen riskien mukaiseen osaamiseen, valmiuteen ja palvelutasoon. Viime vuosien maneesi- ja liikuntahallionnettomuudet osoittavat, että rakennuksen sortuminen ei ole esimerkiksi vain ulkomaisissa maanjäristyksissä ja muissa luonnononnettomuuksissa toteutuva riski, vaan kyky rauniopelastamiseen kuuluu jokaiselta maakunnalta edellytettävään palvelutasoon. Maakunnat vastaavat pelastustoimen järjestämislain 11 §:n nojalla riskien mukaisesta palvelutasosta ja sen toteuttamisen aiheuttamista kustannuksista. Ulkomaille annettavaa apua varten valtion toimesta ja kustannuksella luodut ja hankitut erityisvalmiudet, kalusto ja varusteet ovat maakuntien käytettävissä myös kotimaisissa onnettomuustilanteiden vaatimassa pelastustoiminnassa samoin perustein kuin maakuntien omat resurssit. Kansainvälisen pelastustoiminnan erityisvalmius tukisi näin maakuntien pelastustoimen kotimaan valmiuksia.

Esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa sisäministeriön roolia kansainvälisen avun antamisesta tai pyytämisestä eikä järjestelmää, jossa ulkomaille annettavan avun antamiseen tarvittavat muodostelmat kootaan pääasiassa pelastuslaitosten henkilöstöstä, joka on tehtävän ajan palkottomalla virkavapaalla omasta virastaan maakunnassa.

Laki Pelastusopistosta

Arvioitaessa toteuttamisvaihtoehtoja alueellisten maanpuolustuskurssien ja valmiusharjoitusten järjestämisvastuun siirtämisestä aluehallintovirastoilta jollekin toiselle taholle, voidaan Pelastusopistoa pitää luontevana vaihtoehtona, koska se jo tällä hetkellä antaa normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmentavaa koulutusta. Lisäksi tulee huomioida, että alueelliset maanpuolustuskurssit järjestetään yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa. Toteuttamisvaihtoehtoina voitaisiin tarkastella lähinnä muita turvallisuuskoulutusta antavia tahoja, kuten Poliisiammattikorkeakoulua tai Raja- ja merivartiokoulua, mutta niiden toimintaan ei tällä hetkellä kuulu vastaavia tehtäviä.

Palosuojelurahastolaki

Maakuntaudistuksen myötä pelastustoimi siirtyy pelastustoimen alueilta maakunnille. Jotta pelastustoimi voisi saada jatkossakin avustusta Palosuojelurahastosta, tulee maakunnat huomioida avustuksen saajien joukossa. Kuntien säilyminen avustuksen saajina mahdollistaa sen, että kuntien omistukseen jäävien paloasemien peruskorjauksiin voitaisiin jatkossa myöntää avustusta. Vaihtoehtoisesti avustus voitaisiin toteuttaa siten, että se myönnettäisiin kunnan sijasta maakunnalle, joka maksaisi peruskorjauksen korotettujen vuokrien muodossa.

2.3 Keskeiset ehdotukset

Maakuntalailla ja pelastustoimen järjestämislailla pelastustoimi siirretään vuoden 2021 alussa kunnilta maakuntien tehtäväksi. Pelastustoimen järjestämisestä vastaa maakunta ja pelastustoimen palvelujen tuottamisesta vastaa maakunnan liikelaitos. Maakunnan liikelaitoksesta säädetään maakuntalaissa. Pelastustoimen organisaatiosta, järjestämisestä, tuottamisesta, valvonnasta ja ohjauksesta säädetään jatkossa maakuntalaissa ja pelastustoimen järjestämislaissa.

Pelastuslaki

Pelastuslakiin ehdotetaan tehtäväksi pelastustoimen järjestämisvastuun maakunnille siirtämisestä johtuvat tarpeelliset muutokset. Pelastuslaista esitetään kumottavaksi pelastustoimen organisaatiota, järjestämistä, tuottamista, valvontaa ja ohjausta koskevat säännökset, joista säädetään jatkossa maakuntalaissa ja laissa pelastustoimen järjestämisestä.

Pelastuslakia tarkistettaisiin siten, että alueen pelastustoimi muutettaisiin maakunnaksi ja alueen pelastusviranomaisen maakunnan pelastusviranomaiseksi. Eräitä säännöksiä muutettaisiin niin, että niitä sovellettaisiin jatkossa valtion ja kuntien lisäksi maakuntiin.

Lisäksi pelastuslakiin tehtäisiin eräitä tarkistuksia, jotka koskevat pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamista.

Ehdotetun pelastuslain 27 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan maakunnat osallistuisivat tämän lain 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon. Maakunnat vastaisivat niiden hallussa olevien valtion hankkimien kansainväliseen pelastustoimintaan tarvittavien varusteiden ja kaluston varastoinnista ja ylläpidosta. Kansainvälisen pelastustoiminnan erityisvalmius tukisi maakuntien pelastustoimen kotimaan valmiuksia.

Sisäministeriö vastaisi jatkossakin ulkomaille annettavan avun edellyttämistä erityisvalmiuksista, avun lähettämisestä päättämisen edellyttämästä varallaolosta ja niiden kustannuksista sillä osin kun ei ole kyse maakuntien riskien mukaiseen palvelutasoon perustuvasta valmiudesta. Sisäministeriö vastaisi myös kansainvälisen avun antamiseen perustettujen muodostelmien koulutuksesta ja harjoittelusta sekä Suomen kansainvälisten sitoumusten mukaisen suorituskyvyn edellyttämän erityiskaluston ja -varusteiden hankinnasta.

Ulkomaille annettavan avun antamiseen tarvittavat muodostelmat koottaisiin nykyiseen tapaan pääasiassa pelastuslaitosten henkilöstöstä, joka olisi tehtävän ajan palkattomalla virkavapaalla omasta virastaan maakunnassa.

Laki Pelastusopistosta

Pelastuslain 55 §:n 2 momentin säännös, jonka mukaan sisäministeriö voi hyväksyä myös muun julkisyhteisön ylläpitämän oppilaitoksen kuin Pelastusopiston antamaan pelastusalan ammatillista peruskoulutusta, esitetään kumottavaksi. Momentissa tarkoitettulla oppilaitoksella on käytännössä tarkoitettu Helsingin kaupungin pelastuskoulua. Kun pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2021 alusta kunnilta maakunnille, Helsingin kaupungilla ei ole enää tarvetta ja perustetta kouluttaa itse pelastajia (palomiehiä). Pelastustoimen peruskoulutus olisi jatkossa pelastuslaissa ja Pelastusopistolaisissa säädetyn mukaisesti Pelastusopiston tehtävä koko maassa.

Pelastusopistosta annetun lain 2 §:n 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uudet 2 ja 3 kohdat, joiden mukaan Pelastusopisto vastaisi alueellisten maanpuolustuskurssien järjestämisestä yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa sekä maakuntien yhteisten valmius- ja häiriötilanneharjoitusten järjestämisestä yhteistyössä maakuntien kanssa. Pelastusopiston lakisääteisenä tehtävänä on jo nykyään normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmistavan koulutuksen antaminen.

Palosuojelurahastolaki

Esityksessä ehdotetaan Palosuojelurahastolakia muutettavaksi siten, että rahastosta voitaisiin myöntää avustusta jatkossa pelastustoimen alueiden sijasta maakunnille.

Eräiden muiden lakien muuttaminen

Esityksessä ehdotetaan edellä mainittujen lakien lisäksi tehtäväksi muutoksia meripelastuslakiin (1145/2001). Ehdotetut muutokset ovat teknisluonteisia.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Vaikutukset kotitalouksien asemaan

Maakuntaudistuksen johdosta tehtävillä muutoksilla ei olisi suoria taloudellisia vaikutuksia kotitalouksiin. Ehdotetut muutokset ovat pääsääntöisesti teknisiä ja ne johtuvat muuhun lainsäädäntöön perustuvista organisaatiomuutoksista.

Pelastuslaki

Pelastustoimeen kuuluvaa ulkomaille annettavaa apua ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamista koskeva esitys parantaisi kansainvälisen avun antamiseen hankittu erityiskaluston ja -varusteiden sekä tehtävään koulutetun ja harjoitetun henkilöstön käyttömahdollisuuksia kotimaisissa onnettomuustilanteissa, jolloin kansainvälisen pelastustoiminnan erityisvalmius tukisi maakuntien pelastustoimen kotimaan valmiuksia. Tämän voidaan arvioida parantavan pelastustoimen kykyä esimerkiksi rakennussortumien ja pitkäkestoisten onnettomuustilanteiden edellyttämässä pelastustoiminnassa.

Laki Pelastusopistosta

Alueellisten maanpuolustuskurssien ja valmiusharjoitusten siirtämisellä aluehallintovirastoilta Pelastusopiston tehtäväksi ei olisi vaikutuksia kotitalouksien asemaan. Maanpuolustuskurssit järjestettäisiin jatkossakin alueellisesti, eikä järjestämisvastuun siirrolla olisi vaikutuksia esimerkiksi kurssille ottamisen edellytyksiin tai osallistumiskustannuksiin.

Vaikutukset yrityksiin

Maakuntaudistuksen johdosta tehtävillä muutoksilla ei olisi suoria taloudellisia vaikutuksia yrityksiin. Ehdotetut muutokset ovat pääsääntöisesti teknisiä ja ne johtuvat muuhun lainsäädäntöön perustuvista organisaatiomuutoksista.

Pelastuslaki

Pelastustoimeen kuuluvaa ulkomaille annettavaa apua ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamista koskeva esitys parantaisi kansainvälisen avun antamiseen hankittuun erityiskaluston ja -varusteiden sekä tehtävään koulutetun ja harjoitetun henkilöstön käyttömahdollisuuksia kotimaisissa onnettomuustilanteissa, jolloin kansainvälisen pelastustoiminnan erityisvalmius tukisi maakuntien pelastustoimen kotimaan valmiuksia. Tämän voidaan arvioida parantavan pelastustoimen kykyä erityisesti rakennussortumien ja pitkäkestoisten onnettomuustilanteiden edellyttämässä pelastustoiminnassa.

Laki pelastusopistosta

Alueellisten maanpuolustuskurssien ja valmiusharjoitusten järjestämisvastuun siirtämisellä aluehallintovirastoilta Pelastusopiston tehtäväksi ei olisi vaikutuksia yrityksiin. Maanpuolustuskurssit järjestettäisiin jatkossakin alueellisesti, eikä järjestämisvastuun siirrolla olisi vaikutuksia esimerkiksi kurssille ottamisen edellytyksiin tai osallistumiskustannuksiin.

Vaikutukset julkiseen talouteen

Ehdotuksella tulisi olemaan vaikutuksia valtion talousarvioon ja maakuntien talouteen. Osa vaikutuksista olisi pysyviä ja osa kertaluonteisia. Osa aiheutuvista kustannuksista johtuisi suoraan tästä hallituksen esityksestä ja osa tähän esitykseen liittyvästä muusta lainsäädännöstä. Menojen mitoitusta ja ajoitusta sekä vaikutusten selvittämistä jatketaan. Jäljempänä mainitut kustannusvaikutukset ja määrärahasiirtojen suuruus ovat tässä vaiheessa asianomaisten ministeriöiden arvioita. Pelastustoimeen liittyvän lainsäädännön muuttamisen mahdollisesti edellyttämien uusien määrärahojen ja määrärahasiirtojen tarkempi mitoitus ja ajoitus selvitetään julkisen talouden suunnitelman sekä talousarvioiden ja lisätalousarvioiden valmistelun yhteydessä.

Pelastuslaki

Pelastustoimeen kuuluva ulkomaille annettavaa apua ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamista koskeva esitys ei lisäisi maakunnille aiheutuvia kustannuksia. Valmius ulkomaille annettavaan pelastustoimintaan kuuluvaan apuun perustuisi maakuntien kotimaiseen riskien mukaiseen osaamiseen, valmiuteen ja palvelutasoon. Viime vuosien maaneesi- ja liikuntahallionnettomuudet osoittavat, että rakennuksen sortuminen ei ole vain ulkomaisissa onnettomuuksissa toteutuva riski, vaan esimerkiksi kyky rauniopelastamiseen kuuluu jokaiselta maakunnalta edellytettävään palvelutasoon. Palvelutason kehittäminen kotimaisten riskien edellyttämälle tasolle palvelee samalla kansainvälisen pelastustoiminnan valmiuksia. Maakunnat vastaavat pelastustoimen järjestämislain 11 §:n nojalla riskien mukaisesta palvelutasosta ja sen toteuttamisen aiheuttamista kustannuksista. Maakuntien rahoitukseen sovelletaan lakia maakuntien rahoituksesta.

Laki Pelastusopistosta

Alueellisten maanpuolustuskurssien sekä maakuntien yhteisten valmiusharjoitusten järjestäminen siirtäminen aluehallintovirastoilta Pelastusopistolle ei edellyttäisi lisämäärärahaa, vaan kyse on määrärahojen siirrosta valtiovarainministeriön pääluokasta sisäministeriön pääluokkaan. Esitys ei edellyttäisi myöskään lisähenkilötyövuosia, vaan kyse on henkilötyövuosien siirroista hallinnonalojen ja virastojen välillä. Näistä muutoksista annetaan erilliset hallituksen esitykset.

HE 240/2018 vp

Aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen vastuualueilta Pelastusopistoon siirtyisi noin 4 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, jonka tehtävänä olisi alueellisten maanpuolustuskurssien sekä maakuntien yhteisten häiriötilanne- ja valmiusharjoitusten järjestäminen. Henkilöstömenojen arvioidaan olevan noin 0,30 miljoonaa euroa.

Alueellisten maanpuolustuskurssien sekä maakuntien yhteisten valmiusharjoitusten järjestäminen siirto aluehallintovirastoilta Pelastusopistolle edellyttäisi noin 0,3 miljoonaa euron siirtoa momentilta 28.40.01 momentille 26.30.01 vuodesta 2021 alkaen. Määrärahasiirrot koskevat vuoden 2021 talousarviota ja sitä seuraavia talousarvioita.

Ehdotettu laki ei sisällä erityisiä valtion sisällä tapahtuvia henkilöstösiirtoja koskevia säännöksiä, vaan valtion virastojen välillä tapahtuvissa henkilösiirroissa noudatetaan valtion virkamieslain 5a—5c §:issä säädettyjä periaatteita. Pääsääntönä tällöin on, että virat ja niihin nimetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon tai samoihin virastoihin kuin tehtävät siirtyvät. Määräaikaisissa palvelussuhteissa olevat siirtyvät uuden työnantajan palvelukseen määräaikaisen palvelussuhteensa keston ajaksi.

Henkilöstösiirroissa noudatetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa. Onnistunut muutoksen johtaminen edellyttää avoimuutta ja henkilöstön osallistamista muutoksen toteutukseen. Henkilöstön tiedonsaannista ja vaikutusmahdollisuuksista tulee huolehtia uudistusta toteutettaessa.

Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen pelastuskoulun tutkintokoulutuksen nykyiset kustannukset ovat alustavien laskelmien mukaan noin 0,7 - 0,8 miljoonaa euroa vuodessa. Tämä summa sisältyy maakuntarahoituslaskelmissa pelastustoimen yleiskatteiseen rahoituskokonaisuuteen. Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen pelastuskoulun toiminnan lakkaamisen johdosta Pelastusopistolle siirtyvä koulutusvolyyymi edellyttäisi momentille 26.30.01 määrärahalisäystä noin 0,6 miljoonaa euroa vuodesta 2020 alkaen. Vuodesta 2021 alkaen rahoitus tulisi siirtää maakuntarahoituksen momentilta, kuitenkin huomioiden se, että maakuntarahoituksella tulisi kattaa siirtymäsäännöksen mukaisesti Uudenmaan maakunnan ja sen pelastuslaitoksen vastuulle jäävän Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen pelastuskoulun yhden pelastajakurssin koulutuksen loppuun saattaminen vuonna 2021.

Muusta lainsäädännöstä johtuvat taloudelliset vaikutukset

Osana maakuntauudistusta pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu siirtyisi kunnilta maakunnille maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevan lainsäädännön ja pelastustoimen järjestämislain mukaisesti. Pelastustoimen järjestämislaissa esitetään myös pelastustoimen ohjauksen vahvistamista. Tällä hetkellä pelastustoimen ohjaus on jakautunut aluehallintovirastojen ja sisäministeriön kesken. Esityksen perusteella vuosia 2018 - 2021 koskevassa julkisen talouden suunnitelmassa sisäministeriön pääluokkaan on suunniteltu siirrettäväksi noin 2,2 miljoonaa euroa aluehallintovirastojen pelastustoimen ja varautumisen vastuualueen määrärahoja. Tähän summaan on sisällytetty edellä kohdassa 3.1.3.2 Laki Pelastusopistosta mainittu alueellisen maanpuolustuskurssien ja varautumiskoulutuksen järjestämiseen kohdennettu ja momentille 26.30.01 siirretty noin 0,3 miljoonaa euroa. Määrärahasiirrot olisivat pysyviä vuodesta 2021 alkaen.

Pelastustoimen ohjaus

Pelastustoimen ohjaus edellyttäisi noin 1,9 miljoonaa euron siirtoa momentilta 28.40.01 momentille 26.01.01 vuodesta 2020 alkaen. Sisäministeriön palvelukseen siirtyisi aluehallintovirastoista 26 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka on hoitanut pelastustoimen alueellisia ohjaustehtäviä ja yleisen varautumisen tehtäviä. Sisäministeriöön siirtyvät henkilöt ovat kaikki

virassa tai määräaikaisessa virkasuhteessa. Määräaikaisen henkilöstön osuus aluehallintovirastojen pelastustoimen ja varautumisen vastuualueen koko henkilöstöstä on 24 %. Sisäministeriöön siirtyvän henkilöstön työvoimakustannusten ja muiden käyttökustannusten arvioidaan olevan noin 1,9 miljoonaa euroa vuodessa. Määrärahasiirto sisältyi vuosia 2018 - 2021 koskevaan julkisen talouden suunnitelmaan. Määrärahasiirrot olisivat pysyviä vuodesta 2021 lukien.

Tietohallinnon- ja tietojärjestelmien uudistaminen, suunnittelu ja toteuttaminen

Pelastustoimen toiminnan jatkuvuuden turvaaminen maakunnallisena organisaationa, pelastustoimen tietohallinnon kehittäminen ja uusien tarvittavien yhdenmukaisten tietojärjestelmien uudistamisen suunnittelu sekä toteuttaminen aiheuttaisivat sisäministeriölle tämänhetkisen SM:n arvion mukaan noin 23,4 miljoonan euron kertaluonteiset kustannukset vuosina 2018 - 2022. Tästä 3,0 miljoonaa euroa sisältyy vuoden 2018 talousarvioon. Vuoden 2019 talousarvioon on esitetty 2,0 milj. euron määrärahaa. Uusien maakuntien muodostaminen edellyttää uusien integraatioiden rakentamista olemassa oleviin kansallisiin ja maakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin sekä uusien maakuntien yhteisiin tietojärjestelmiin. Osa tulevista kansallisista palveluista säädettäneen maakunnille pakollisiksi, jolloin niiden käyttöönotto muutoksen aikana aiheuttaa pakollisia kustannuksia myös pelastustoimelle omien toimialakohtaisten järjestelmien osalta. Maakuntien määriteltyjen toimijoiden on muun muassa liityttävä julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetussa laissa (10/2015) tarkoitettujen kansallisten turvallisuusverkkopalvelujen sekä hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetussa laissa (571/2016) tarkoitettujen tukipalvelujen käyttäjiksi. Kansallisiin palveluihin liittyminen aiheuttaa kustannuksia pelastustoimelle ja muille niihin liittyville toimijoille.

Merkittävä osa pelastustoimen uudistamista on pelastustoimen tietohallinnon ja tiedon hallinnan sekä digitalisoinnin kehittäminen. Tietohallinnon osalta on tarpeen luoda selkeä pelastustoimen tietohallinnon ja kokonaisarkkitehtuurin ohjaus- ja hallintamalli. Pelastustoimen tietojärjestelmien tulisi olla yhdenmukaisia ja yhteentoimivia valtion ja maakuntien tietojärjestelmien kanssa niin, että ne mahdollistavat tiedonhallinnan ja tietojohdamisen, pelastustoimen tehtävien hoitamisen ja pelastustoiminnan johtamisen sekä väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa. Pelastustoimen tietojärjestelmäpalveluiden tulisi olla riittävän turvallisia ja mahdollistaa toiminta kaikissa olosuhteissa.

Pelastustoimen tietojärjestelmämuutoksiin on vuoden 2018 talousarviossa momentille 26.30.01 osoitettu 3,0 miljoonan euron määräraha. Vuoden 2019 talousarvioon esitetään 2,0 milj. euron määrärahaa. SM:n arvion mukaan vuosia 2020 - 2022 koskeva määrärahatarve olisi noin 18,4 miljoonaa euroa.

Lisäksi SM on arvioinut, että pelastustoimen digitalisointiin sekä tietohallinnon ylläpitämiseen ja edelleen kehittämiseen tulisi suunnata pysyvää määrärahalisäystä vuodesta 2020 alkaen. Määrärahatarve aiheutuisi sisäministeriön ja muiden turvallisuusviranomaisten yhteisten tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä. Toimintamalli olisi kuitenkin uusi, eikä tätä toimintaa ole aiemmin hoidettu aluehallintovirastojen tai kunnallisen pelastustoimen toimesta. Tämän määrärahan arvioitu vuotuinen tarve olisi noin 2,0 - 5,0 milj. euroa kehyskaudella.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Pelastuslaki

Pelastustoimeen kuuluvaa ulkomaille annettavaa apua ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamista koskeva esitys ei lisäisi maakuntien tehtäviä. Valmius ulkomaille annettavaan pelastustoimintaan kuuluvaan apuun perustuisi maakuntien kotimaiseen riskien

mukaiseen osaamiseen, valmiuteen ja palvelutasoon. Viime vuosien maneesi- ja liikuntahallionnettomuudet osoittavat, että rakennuksen sortuminen ei ole vain maanjäristyksissä tai muissa ulkomaisissa luonnononnettomuuksissa toteutuva riski, vaan kyky rauniopelastamiseen kuuluu jokaiselta maakunnalta edellytettävään palvelutasoon. Maakunnat vastaavat pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 11 §:n nojalla riskien mukaisesta palvelutasosta ja sen toteuttamisen aiheuttamista kustannuksista. Ulkomaille annettavaa apua varten valtion toimesta ja kustannuksella luodut ja hankitut erityisvalmiudet, kalusto ja varusteet ovat maakuntien käytettävissä myös kotimaisissa onnettomuustilanteiden vaatimassa pelastustoiminnassa samoin perustein kuin maakuntien omat resurssit. Kansainvälisen pelastustoiminnan erityisvalmius tukisi näin maakuntien pelastustoimen kotimaan valmiuksia.

Laki Pelastusopistosta

Maakuntauudistuksen yhteydessä nykyisen Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen pelastuskoulun tutkintokoulutus lakkaa ja vastaava koulutusvolyyymi siirretään Pelastusopiston järjestettäväksi. Pelastusopisto toteuttaa Helsingin pelastuskoulun lakkaamisen johdosta tarvittavan ensimmäinen lisäyksen pelastajakoulutuksen koulutusvolyyymiin jo vuoden 2020 aikana.

Alueellisten maanpuolustuskurssien ja valmiusharjoitusten siirtämisellä aluehallintovirastoilta Pelastusopiston tehtäväksi lisäisi jonkin verran opiston nykyistä tehtävämäärää. Uusia tehtäviä tulisi myös maakunnille ja sisäministeriölle.

3.3 Ympäristövaikutukset

Maakuntauudistuksen johdosta tehtävillä muutoksilla ei olisi ympäristövaikutuksia. Ehdotetut muutokset ovat pääsääntöisesti teknisiä ja ne johtuvat muuhun lainsäädäntöön perustuvista organisaatiomuutoksista.

Pelastuslaki

Ulkomaille annettavaa apua varten valtion toimesta ja kustannuksella luodut ja hankitut erityisvalmiudet, kalusto ja varusteet ovat maakuntien käytettävissä myös kotimaisissa onnettomuustilanteiden vaatimassa pelastustoiminnassa samoin perustein kuin maakuntien omat resurssit. Kansainvälisen pelastustoiminnan erityisvalmius tukisi näin maakuntien pelastustoimen kotimaan valmiuksia myös ympäristöonnettomuuksien torjunnassa.

Laki Pelastusopistosta

Alueellisten maanpuolustuskurssien sekä maakuntien yhteisten valmiusharjoitusten järjestämisen siirtämisellä aluehallintovirastoilta Pelastusopistolle ei olisi ympäristövaikutuksia. Ehdotetut siirrot ovat hallinnollisia ja ne johtuvat muuhun lainsäädäntöön perustuvista organisaatiomuutoksista.

3.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Maakuntauudistuksen johdosta tehtävillä muutoksilla ei olisi suoria yhteiskunnallisia vaikutuksia. Ehdotetut muutokset ovat pääsääntöisesti teknisiä ja ne johtuvat muuhun lainsäädäntöön perustuvista organisaatiomuutoksista.

Pelastuslaki

Pelastustoimeen kuuluvaa ulkomaille annettavaa apua ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamista koskeva esitys parantaisi pelastustoimen kykyä vastata erilaisiin onnettomuuksiin koko maassa. Valmiuksien laajentaminen kaikkiin pelastuslaitoksiin lisäisi pelastustoimen palveluiden yhdenmukaista ja -vertaista tuottamista.

Laki Pelastusopistosta

Alueellisten maanpuolustuskurssien ja valmiusharjoitusten siirtämisellä aluehallintovirastoilta Pelastusopiston tehtäväksi ei olisi yhteiskunnallisia vaikutuksia. Maanpuolustuskurssit järjestettäisiin jatkossakin alueellisesti, eikä järjestämisvastuun siirrolla olisi vaikutuksia esimerkiksi kurssille ottamisen edellytyksiin tai osallistumiskustannuksiin.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sisäministeriössä virkatyönä.

Sisäministeriö lähetti luonnoksen hallituksen esitykseksi laeiksi pelastuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta lausuntokierrokselle kuudeksi viikoksi marraskuun alussa ja lausuntoaika päättyi 15. joulukuuta 2017. Lausuntoa pyydettiin muun muassa ministeriöiltä, valtion keskushallinnon virastoilta ja laitoksilta, aluehallintovirastoilta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, maakuntien liitoilta, keskeisiltä henkilöstö- ja muilta järjestöiltä sekä alueen pelastustoimilta ja kunnilta. Lisäksi muillakin tahoilla oli mahdollisuus antaa lausuntonsa esityksen johdosta. Määräaikaan mennessä annettiin noin 100 lausuntoa.

Lausunnot on soveltuvin osin otettu huomioon.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetun lisäksi useissa lausunnoissa otettiin kantaa asioihin, joista on jo aikaisemmin ehdotettu säädettäväksi muissa parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä olevissa esityksissä, kuten ehdotuksissa laiksi pelastustoimen järjestämisestä, maakuntalaiksi ja maakuntien rahoituslaiksi. Lausunnot koskivat muun muassa pelastustoimen palvelutasopäätöksen hyväksymistä ja kuntien valmiussuunnittelun tukemista.

Pelastuslain 27 §:n 3 momentin 2 kohta, jonka mukaan pelastuslaitos tukee pelastustoimen alueeseen kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu, esitetään kumottavaksi.

Huoltovarmuuskeskus, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö, Kuntaliitto, pelastuslaitokset sekä eräät aluehallintovirastot ja kunnat katsoivat lausunnoissaan, että maakuntalain 142 §:ssä maakunnalle esitetty tehtävä ei vastaa kumottavaksi ehdotettua pelastuslain 27 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaista tehtävää ja esittävät, että maakunta voi tukea kunnan valmiussuunnittelua, jos kunta ja maakunta näin sopivat.

Pykälää ei esitetä muutettavaksi lausuntojen perustella.

Maakunnan huolehtiessa maakuntalain 142 §:ssä säädetyistä tehtävistä se tosiasiallisesti käytännössä tukee myös alueensa kuntien varautumista jopa nykyistä pelastuslaitokselle säädettyä tehtävää laajemmin. Kyse ei olisi yksinomaan valmiussuunnittelun tukemisesta, vaan esimerkiksi kunnille tarkoitettujen harjoitusten järjestämisestä.

Lausunnoissa pidettiin yleisesti kannatettavina ehdotuksia, joiden mukaan Pelastusopiston tehtävänä olisi vastata alueellisten maanpuolustuskurssien ja maakuntien yhteisten valmius- ja häiriötilanneharjoitusten järjestämisestä.

Voimassa olevan pelastuslain 29 §, jonka mukaan alueen pelastustoimi päättää palvelutasosta kuntia kuultuaan, esitetään kumottavaksi. Pelastustoimen palvelutasosta säädetään jatkossa eduskunnan käsiteltävänä olevassa pelastustoimen järjestämislaissa.

Suomen Kuntaliitto, pelastuslaitokset ja eräät kunnat esittävät lausunnoissaan, että maakunnan tulisi kuulla kuntia palvelutasopäätöstä hyväksyessään.

Pykälää ei esitetä muutettavaksi lausuntojen perusteella.

Voimassa olevan pelastuslain 24 §:n 1 momentin mukaan kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteistoiminnassa pelastustoimen alueilla (alueen pelastustoimi). Pelastuslain 29 §:n 1 momentin mukaan alueen pelastustoimi päättää palvelutasosta kuntia kuultuaan. Koska kunnat ovat vastanneet alueen pelastustoimen tuottamista pelastustoimen palveluista, on niiden kuuleminen päätettäessä palvelutasosta ollut perusteltua. Pelastustoimen järjestämislailla pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään kunnilta maakunnille, eikä kunnilla ei ole enää vastuuta pelastustoimesta eikä sen kustannuksista. Näin ollen kuntien kuuleminen maakunnan päätöksenteossa ei ole enää vastaavalla tavalla perusteltua. Edellä sanottu ei kuitenkaan estä maakuntaa kuulemasta kuntia, jos maakunta niin päättää.

Voimassa olevan pelastuslain 55.2 §, jonka mukaan sisäministeriö voi hyväksyä myös muun julkisyhteisön ylläpitämän oppilaitoksen kuin Pelastusopiston antamaan pelastusalan ammatillista peruskoulutusta, esitetään kumottavaksi. Momentissa tarkoitettulla oppilaitoksella on käytännössä tarkoitettu Helsingin kaupungin pelastuskoulua. Kuntien pelastustoimeen kuuluvat tehtävät siirretään vuoden 2021 alussa maakuntien tehtäviksi. Pelastustoimen peruskoulutus olisi jatkossa Pelastusopiston tehtävä.

Pelastusjohtajat, eräät pelastuslaitokset, Helsingin kaupunki, Suomen Palopäällystöliitto, Par-dia, Suomen Palomiesliitto ja Uudenmaan liitto esittävät lausunnoissaan huolen pelastusalan riittävästä ammattikoulutuksesta pääkaupunkiseudulla ja Uudellamaalla. Koulutusta tulisi jatkaa joko Helsingin kaupungin tai perustettavan Uudenmaan maakunnan toimesta.

Momenttia ei esitetä muutettavaksi lausuntojen perusteella.

Maakuntauudistuksen yhteydessä nykyisen Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen pelastuskoulun tutkintokoulutus lakkaa ja vastaava koulutusvolyymi siirretään Pelastusopiston järjestettäväksi. Pelastusopisto toteuttaa Helsingin pelastuskoulun lakkaamisen johdosta tarvittavan ensimmäinen lisäyksen pelastajakoulutuksen koulutusvolyymiin jo vuoden 2020 aikana.

Lausunnoissa tehtiin myös useita täydentäviä ehdotuksia, jotka edellyttävät kuitenkin perusteellisempaa selvittämistä kuin tässä yhteydessä on mahdollista. Näitä ehdotuksia tarkastellaan erikseen pelastuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä, jota koskeva hanke on tarkoitus asettaa vuonna 2020.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnan käsiteltävänä on valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyönä valmistelema hallituksen esitys maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaiksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallin-

HE 240/2018 vp

non peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017). Eduskunnan käsiteltävänä on lisäksi hallituksen esitys laiksi pelastustoimen järjestämisestä (HE 16/2017).

Pelastustoimen järjestämislaissa tarkoitettujen pelastustoimen tehtävien yleistä hallinnollista toteuttamista ja henkilöstön asemaa koskevat yleiset säännökset sisältyvät maakuntalakiin ja maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaanpanolakiin. Pelastustoimen rahoitus määräytyy maakuntien rahoituslain mukaan.

Laissa maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta ehdotetaan säädettäväksi myös pelastustoimen järjestämisestä annettavan lain voimaanpanosta. Tarkoitus on, että pelastustoimen järjestämisestä annettava laki vahvistettaisiin ennen kuin laki maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta vahvistetaan.

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 14/2018). Esitykseen sisältyvät ehdotukset valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointiksi. Esityksellä perustettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirasto, jolle koottaisiin pääosa lakkautettavaksi ehdotettavien aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävistä sekä osa lakkautettavaksi ehdotettavien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtävistä.

Eduskunnan käsiteltävänä on nuohousta koskevien säännösten muuttamista koskeva hallituksen esitys laiksi pelastuslain muuttamisesta (HE 64/2018).

Lisäksi eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräksi muiksi laeiksi (HE 18/2018). Tätä esitystä on ehdotettu muutettavaksi hallituksen esityksellä laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräksi muiksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 18/2018) täydentämisestä HE 138/2018).

Hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräksi muiksi laeiksi (HE 18/2018), jäljempänä *alkuperäinen esitys*, on ehdotettu muutettaviksi pelastuslakia, Pelastusopistosta annettua lakia, palosuojelurahastolakia ja eräitä muita lakeja. Pääosa muutoksista johtuu maakuntien perustamista sekä maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa ja valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevasta lainsäädännöstä. Maakuntauudistuksen aikataulusta johtuen esitykseen sisältyvät lait on ehdotettu voimaan vuoden 2020 alusta. Kyseessä on maakuntalain (HE 15/2017) täytäntöönpanoon liittyvä erillinen esitys.

Alkuperäisen esityksen mukaan pelastuslakiin tehtäisiin lisäksi tarkistuksia, jotka koskevat öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaa, pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja kansainvälisen avun vastaanottamista, paloilmoittimien aiheuttamista erheellisistä ilmoituksista perittäviä maksuja, pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutusta sekä väestönsuojien rakentamista. Väestönsuojeluun liittyvien säännösten systematiikkaa selkeytettäisiin. Pelastusopistosta annettuun lakiin tehtäisiin eräitä Pelastusopiston tehtäviin liittyviä tarkennuksia ja palosuojelurahastolakiin eräitä palosuojelurahaston ohjaukseen ja valvontaan liittyviä tarkennuksia.

HE 240/2018 vp

Pelastuslakiin ehdotetut öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaa, pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutusvaatimuksia sekä väestönsuojelua ja väestönsuojien rakentamista koskevien säännösten on alkuperäisen esityksen mukaan tarkoitus tulla voimaan jo 1 päivänä tammikuuta 2019. Myös meripelastuslain, merenkulun ympäristönsuojelulain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamista koskevat lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019. Näillä esityksillä ja niiden aikataululla ei ole liityntää maakuntauudistukseen.

Alkuperäisen esitykseen sisältyvistä maakuntauudistukseen liittyvistä säännöksistä johtuen alkuperäinen esitys on ollut tarkoitus hyväksyä sen jälkeen kun maakuntien perustamista sekä maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa ja valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskeva lainsäädäntö on hyväksytty.

Pääministeri Juha Sipilä antoi 27 päivänä kesäkuuta eduskunnassa pääministerin ilmoituksen maakunta- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen voimaantulon siirtymisestä niin, että maakuntien aloittamisen ajankohtaa siirretään vuoden 2021 alkuun. Tämän hetkisen arvion mukaan maakuntien perustamista sekä maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa ja valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön hyväksyminen ajoittuu vuoden 2018 loppupuolelle. Alkuperäisen esityksen hyväksyminen voisi näin ollen toteutua vasta hyvin lähellä sen edellä mainittujen säännösten suunniteltua voimaantuloa.

Täydentävässä esityksessä on ehdotettu lakiehdotuksista poistettavaksi alkuperäiseen esitykseen sisältyvät maakuntauudistusta koskevat kirjaukset. Nyt annettavalla hallituksen esityksellä annettaisiin hallituksen esityksellä 18/2018 annetut ja siitä hallituksen esityksellä 138/2018 poistetut maakuntauudistusta koskevat esitykset.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki pelastuslain muuttamisesta

1 luku Yleiset säännökset

2 a §. Määritelmät. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 kohta, jonka mukaan pelastuslaitoksella tarkoitetaan tässä laissa maakunnan pelastustoimen tehtävistä vastaavaa maakuntalain 52 §:ssä tarkoitettua maakunnan liikelaitosta tai sen pelastustoimen palveluiden tuottamisesta vastaavaa osaa. Maakuntalain 52 §:n mukaan maakunta perustaa yhden tai useamman liikelaitoksen, jonka tehtävänä on tuottaa maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvia palveluita. Käytännössä liikelaitos voi tuottaa useamman tehtäväalan palveluita.

6 §. Avotulen teko. Pykälän 3 momentissa alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi ja pelastustoimen alue muutettaisiin maakunnaksi.

3 luku Toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuudet

16 §. Yleisötילוisuuden pelastussuunnitelma. Pykälän 3 momentissa alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

18 §. Poistumisturvallisuus hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasumisessa. Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin maakunta ja maakunnan toiminnanharjoittaja.

19 §. Poistumisturvallisuusselvitys. Pykälän 3 momentissa alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

20 §. Poistumisturvallisuuden arviointi ja poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma. Pykälässä alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

21 §. Poistumisturvallisuuden toteuttamismääräys. Pykälässä alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

22 b §. Suuren öljyvaraston haltijan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta. Pykälän 1 momentin mukaan jos öljyn määrä muualla kuin rannikolla sijaitsevalla varastoalueella on miljoona litraa tai suurempi, varastoija on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon varalta. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Vahinkotilanteessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus arvioisi suunnitelman riskiarvion ja varautumista koskevien tietojen perusteella ympäristöuhan suuruutta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset on ehdotettu lakkautettaviksi vuoden 2021 alussa. Tehtävä ehdotetaan siirrettäväksi aluehallintovirastolle.

22 c §. Sataman pitäjän ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta. Pykälän 1 momentin mukaan pääasiassa kauppamerenkulun käyttöön tarkoitetun sataman pitäjä ja muun rannikkoalueella miljoona litraa tai sitä enemmän öljyä tai muita haitallisia aineita varastoivan laitoksen toiminnan harjoittaja on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon varalta. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Vahinkotilanteessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus arvioisi suunnitelman riskiarvion ja varautumista

koskevien tietojen perusteella ympäristöuhan suuruutta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset on ehdotettu lakkautettaviksi vuoden 2021 alussa. Tehtävä ehdotetaan siirrettäväksi aluehallintovirastolle.

23 §. Sisäasiainministeriön ja aluehallintoviraston tehtävät. Pykälä sisältää säännökset sisäministeriön ja aluehallintoviraston tehtävistä pelastustoimessa. Sisäministeriön ja aluehallintoviraston tehtävistä säädetään jatkossa vuoden 2021 alussa voimaan tulevassa pelastustoimen järjestämislaissa. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

24 §. Kuntien vastuu pelastustoimesta. Pykälä sisältää säännökset kuntien vastuusta pelastustoimessa. Pelastustoimi siirretään maakuntalain (/) 6 §:n nojalla 1. tammikuuta 2021 lukien kunnilta maakuntien vastuulle. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

25 §. Pelastuslaitos sekä sopimuspalokunnat ja muut vastaavat yhteisöt. Pykälä sisältää säännökset pelastuslaitoksesta ja sopimuspalokunnista. Pelastuslaitoksesta ja sopimuspalokunnista säädetään jatkossa vuoden 2021 alussa voimaan tulevassa pelastustoimen järjestämislaissa. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

26 §. Pelastusviranomaiset. Voimassa olevan pelastuslain 26 §:n mukaan valtion pelastusviranomaisia ovat sisäasiainministeriön pelastusylijohtaja ja hänen määräämänsä sisäasiainministeriön ja aluehallintoviraston virkamiehet. Alueen pelastustoimen pelastusviranomaisia ovat pelastuslaitoksen ylin viranhaltija ja hänen määräämänsä pelastuslaitoksen viranhaltijat sekä alueen pelastustoimen asianomainen monijäseninen toimielin.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että valtion pelastusviranomaisia voisivat olla vain sisäministeriön virkamiehet. Aluehallintovirastoilla ei pelastustoimen järjestämislain mukaan olisi enää pelastustoimen viranomaistehtäviä.

Pykälän 2 momentissa alueen pelastustoimen pelastusviranomainen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi. Maakunnan pelastustoimessa ei olisi nykyistä vastaavaa alueen kuntien edustajista koostuvaa alueen pelastustoimen asianomaista monijäsenistä toimielintä, joten sen asema pelastusviranomaisena poistettaisiin tarpeettomana.

27 §. Maakunnan pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät. Voimassa olevan pelastuslain 27 §:ssä säädetään alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävistä. Pykälään tehtäisiin järjestämisvastuun siirtämisestä johtuvat tarkistukset. Pykälän otsikossa alueen pelastusviranomainen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

Pykälän 1 momentissa alueen pelastustoimi muutettaisiin maakunnaksi. Momenttiin lisättäisiin viittaukset maakuntalakiin ja lakiin pelastustoimen järjestämisestä.

Pykälän 3 momentin 1 kohdan mukaan pelastuslaitos hoitaisi ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä siten kuin maakunta siitä päättää. Pykälän 3 momentin 3 kohdassa alueen pelastustoimi muutettaisiin maakunnaksi.

Pykälän 4 momentissa alueen pelastustoimi muutettaisiin maakunnaksi. Alueen pelastustoimi huolehtii nykyisin muun lainsäädännön nojalla muitakin kuin pelastuslain mukaisista pelastustoimen tehtäviä. Momentin 3 kohtaa tarkennettaisiin niin, että se koskisi maakunnan tehtäviä pelastustoimessa.

Voimassa olevan 27 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan pelastuslaitos tukee pelastustoimen alueeseen kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu. Säännös

esitetään kumottavaksi. Vastaava tehtävä säädetään maakuntalain 142 §:ssä maakunnan tehtäväksi. Maakuntalain mukainen tuki vastaa käytännössä nykyistä pelastuslain mukaista tukea. Maakunta voi päättää, että tehtävä osoitetaan käytännössä edelleen pelastuslaitokselle.

Pelastuslain 38 §:n 1 momentin mukaan sen lisäksi, mitä valtioiden välillä on sovittu, sisäministeriö voi Euroopan unionin, toisen valtion tai kansainvälisen järjestön esittämän pyynnön perusteella päättää pelastustoimeen kuuluvan avun antamisesta ulkomaille, milloin avun antaminen ihmisten, ympäristön tai omaisuuden turvaamiseksi on perusteltua. Ulkomaille annettavan avun edellyttämän valmiuden ylläpitoon kuuluu esimerkiksi siihen osallistuvan henkilöstön koulutus ja harjoittelu, henkilöstön hälyttäminen ja varustaminen sekä avun antamiseen tarvittavan materiaalin ja kaluston ylläpito ja varastointi sekä logististen järjestelyjen suunnittelu.

Pelastuslain 27 §:n 3 momentin 2 kohtaan esitetään otettavaksi säännös, jonka mukaan maakunnan pelastuslaitos osallistuisi tämän lain 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämän valmiuden ylläpitoon siltä osin, kun se kuuluu maakuntien tehtävälleen. Maakunnille kuuluvia valmiuden ylläpitoon liittyviä tehtäviä voitaisiin pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 3 §:n nojalla koota yhdelle tai useammalle maakunnalle. Tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi kansainvälisen pelastustoiminnan henkilöstön varustamiseen, materiaalin ja kaluston ylläpitoon ja varastointiin sekä logististen järjestelyjen suunnitteluun liittyviä tehtäviä.

Suomen valmius ulkomaille annettavaan apuun perustuu suurelta osin maakuntien tehtävälleen kuuluvan pelastustoimen kotimaisten riskien mukaiseen osaamiseen, valmiuteen ja palvelutasoon. Pelastustoimen kansainvälinen avunanto perustuu valtioiden kansallisiin resursseihin, joita voidaan tarvittaessa tarjota kansainväliseen avunantoon. Kotimaisten riskien mukainen valmius suunnitellaan ja järjestetään niin, että se on soveltuvin osin käytettävissä myös kansainvälisen avun antamiseen. Pelastuslaitokset voivat esimerkiksi kehittää yhteistoimintanaan metsäpalo- tai tulvantorjuntavalmiuden, jota voidaan tarvittaessa hyödyntää myös kansainväliseen avunantoon.

Viime vuosien maneesi- ja liikuntahallionnettomuudet osoittavat, että esimerkiksi rauniopelastamisen erityisosaamista vaativa rakennuksen sortuminen ei ole vain ulkomaisissa onnettomuuksissa toteutuva riski, vaan esimerkiksi kyky rauniopelastamiseen kuuluu jokaiselta maakunnalta edellytettävään palvelutasoon. Suomen pelastustoimen tulee varautua uudenlaisiin riskeihin, esimerkiksi terroritekojen jälkiseurauksiin ja pitkäkestoisiiin häiriö- ja onnettomuustilanteisiin, joissa kansainvälisen pelastustoiminnan osaamisesta ja resursseista on hyötyä. Maakunnat vastaavat pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 11 §:n nojalla riskien mukaisesta palvelutasosta ja sen toteuttamisen aiheuttamista kustannuksista. Ulkomaille annettavaa apua varten valtion toimesta ja kustannuksella luodut ja hankitut erityisvalmiudet, kalusto ja varusteet ovat maakuntien käytettävissä myös kotimaisissa onnettomuustilanteiden vaatimassa pelastustoiminnassa samoin perustein kuin maakuntien omat resurssit.

Säännöksen tarkoituksena on selkeyttää ulkomaille annettavan avun ja kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämän valmiuden ylläpitoon liittyvää sisäministeriön ja maakuntien välistä työnjakoa. Ulkomaille annettavan avun ja kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämän valmiuden ylläpito toteutetaan sisäministeriön johdolla. Sisäministeriö päättää kansainväliseen avunantoon käytettävistä, ulkomaille annettavan avun edellyttämistä erityisvalmiuksista. Sisäministeriö vastaa kyseessä olevista erityisvalmiuksista ja niiden kustannuksista. Sisäministeriö vastaa myös avun lähettämisestä päättämisen edellyttämästä varallaolosta ja siihen liittyvistä kustannuksista.

Sisäministeriö vastaa myös kansainvälisen avun antamisen valtakunnallisesta koulutuksesta, harjoittelusta ja kehittämisestä sekä Suomen kansainvälisten sitoumusten mukaisen suorituskyvyn edellyttämän erityiskaluston ja -varusteiden hankinnasta.

Maakunta vastaa maakunnan tehtävälleen liittyvästä päivittäiseen toimintaan liittyvästä koulutuksesta ja erityisvalmiuksista, joita ei ole tarkoitettu kansainväliseen avunantoon. Maakunta vastaa omalla tehtävälleen suunnittelusta, koulutuksesta ja muusta sellaisesta varautumisesta, jolla varaudutaan vastaanottamaan maahan saapunutta pelastustoimeen kuuluvaa kansainvälistä apua. Kyky kansainvälisen avun vastaanottamiseen tulee ottaa huomioon henkilöstön koulutuksessa ja pelastustoimen suunnittelussa ja muussa varautumisessa.

Maakunnat vastaavat niiden hallussa olevien ulkomaille annettavan avun edellyttämän valmiuden edellyttämien ja valtion hankkimien varusteiden ja kaluston varastoinnista ja ylläpidosta siten, että nämä erityisvalmiudet, mukaan lukien henkilöstön osaaminen, ovat tarvittaessa sisäministeriön päätöksen mukaisesti käytettävissä kansainvälisiin tehtäviin Suomen sitovien sopimusten ja sitoumusten edellyttämällä tavalla. Tämä edellyttää, että kalusto ja varusteet pidetään jatkuvasti kansainvälisen toiminnan edellyttämässä kunnossa ja että ne sijoitetaan ja varastoidaan tavalla, joka mahdollistaa niiden kuljetuksen onnettomuuspaikalle kansainvälisen toiminnan edellyttämällä tavalla. Henkilöstön kansainvälisen pelastustoiminnan edellyttämän erityiskoulutuksen käyttäminen kotimaan toiminnassa edellyttää myös pelastuslaitosten sitoutumista ja suunnittelua osana päivittäistä toimintaa ja kansainvälisen osaamisen ylläpitoa ja koulutusta. Kalustoa ja henkilöstön osaamista voidaan hyödyntää myös kansainvälisen avun vastaanottamistilanteissa. Valtion vastuulla oleva kansainvälisen pelastustoiminnan erityisvalmius, mukaan lukien henkilöstön osaaminen, täydentäisi ja tukisi näin maakuntien pelastustoimen kotimaan valmiuksia.

Järjestely hyödyttäisi molempia osapuolia. Maakunnat saisivat riskien mukaisesti koko maassa käyttöönsä sisäministeriön kustannuksella hankitun kaluston ja välineet sekä koulutetun henkilöstön kotimaan valmiuden tueksi. Vastavuoroisesti maakunnat huolehtisivat siitä, että näiden resurssien valmius pidetään kansainvälisen pelastustoiminnan edellyttämällä tasolla. Tämä edellyttää suunnittelua ja tehtävän vaatiman koulutuksen ottamista osaksi säännönmukaista ylläpitokoulutusta.

Kansainvälisen avun vastaanottamisessa sisäministeriö päättää avun pyytämisestä. Sisäministeriö vastaa kansainvälisen avun kustannuksista silloin, kun pyyntö avusta perustuu sisäministeriön päätökseen.

Muodostelmien hälyttämisestä ja logistiikasta kansainvälisiin tehtäviin vastaa sisäministeriö. Maakuntien vastuulla oleva muodostelmien ja erityisvalmiuksien hälyttäminen kotimaisiin tehtäviin perustuu tämän lain 33 §:ssä tarkoitettuun hälytysohjeeseen, 46 ja 47 §:ssä tarkoitettuihin yhteistyösuunnitelmiin sekä maakuntalain 51 §:ssä tarkoitettuihin sopimuksiin.

Avun antamisesta ulkomaille ja kansainvälisen avun pyytämisestä päättää sisäministeriö. Sisäministeriö vastaa myös ulkomaille annettavasta avusta ja kansainvälisen avun pyytämisestä Suomelle johtuvista kustannuksista.

Maakuntien hallussa olevien kansainväliseen pelastustoimintaan hankittujen erityisvalmiuksien pyytämisestä kansalliseen käyttöön päättää apua pyytävän maakunnan pelastusviranomainen. Maakunnat vastaavat avun antamisen edellyttämistä kustannuksista samoin perustein kuin muustakin maakuntien yhteistoiminnan aiheuttamista kustannuksista.

Pelastustoimen ulkomaille annettava apu kootaan pääasiassa pelastuslaitosten henkilöstöstä. Avun antamiseen osallistuvaan pelastuslaitoksen palveluksessa olevaan henkilöstöön sovelletaan lakia siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan (1287/2004). Lain 5 §:n mukaan kriisinhallintaan ulkomailta osallistuva henkilö on määräaikaisessa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa valtioon, jota työnantajana edustaa Pelastusopisto. Laissa säädetään henkilöstön tehtävän aikaisesta palkkauksesta, virkavapaudesta, työstä vapautuksesta ja muista palvelussuhteen ehdoista.

Säännöstä ei sovellettaisi maakuntalaissa säädettyyn maakuntien omiin päätöksiin ja sopimuksiin perustuvaan kansainväliseen toimintaan, josta säädetään maakuntalain 6 §:n 2 momentin 5 kohdassa. Säännöksen mukaan maakunta voi lisäksi hoitaa maakunnan tehtäviin liittyviä kansainvälisiä ja Euroopan unionin asioita ja yhteyksiä. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi nykyinen pohjoismaisiin sopimuksiin perustuva pelastustoimen alaan kuuluva viranomaisyhteistyö, maakunnan pelastustoimen ja ulkomaisen viranomaisen välinen raja-alueyhteistyö ja muut alueellisiin kahdenvälisiin sopimuksiin perustuvat yhteistyöjärjestelyt. Tällainen toiminta edellyttäisi sitä, että maakunnalla olisi käytettävissään toiminnan edellyttämät taloudelliset resurssit.

28 §. *Alueen pelastustoimen palvelutaso.* Pykälä sisältää säännökset alueen pelastustoimen palvelutasosta. Palvelutasosta säädetään jatkossa vuoden 2021 alussa voimaan tulevassa pelastustoimen järjestämislaissa. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

29 §. *Alueen pelastustoimen palvelutasopäätös.* Pykälä sisältää säännökset palvelutasopäätöksestä. Palvelutasopäätöksestä säädetään jatkossa vuoden 2021 alussa voimaan tulevassa pelastustoimen järjestämislaissa. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

30 §. *Sammutusvesi.* Pykälässä säädetään kunnan velvoitteista huolehtia alueellaan sammutusveden hankinnasta pelastuslaitoksen tarpeisiin. Pykälään tehtäisiin maakuntauudistuksesta johtuvat muutokset niin, että alueen pelastustoimi muutettaisiin maakunnan pelastustoimeksi. Säännös alueen pelastustoimen ja alueeseen kuuluvien kuntien sammutusveden hankintaa koskevasta sopimuksesta kumottaisiin.

31 §. *Vastuu metsäpalojen tähytyksestä ja metsä- ja ruohikkopalovaroituksen antamisesta.* Voimassa oleva pelastuslain 31 §:n 1 momentin mukaan aluehallintoviraston on järjestettävä harvaan asutulla seudulla tehokas metsäpalojen tähytys, jos metsäpalon vaara on ilmeinen.

Aluehallintovirastojen tehtävät esitetään siirrettäväksi vuoden 2021 alussa perustettavalle valtion lupa- ja valvontavirastolle kuitenkin niin, että aluehallintovirastojen pelastustoimeen ja varautumiseen kuuluvat tehtävät siirrettäisiin sisäministeriölle. Aluehallintovirastolle kuuluisi vuoden 2021 alusta lukien vain pelastustoimen järjestämisen ja tuottamisen sekä maakuntien varautumisen lainmukaisuuden valvonta.

Koska aluehallintovirastojen pelastustoimeen kuuluvat tehtävät siirtyisivät sisäministeriölle, esitetään myös metsäpalojen tähytykseen kuuluvat tehtävät siirrettäväksi aluehallintovirastoilta sisäministeriölle.

33 §. *Hälytysohje.* Pelastuslain 44 § sisältää säännökset sopimuksesta pelastuslain mukaisten tehtävien hoitamisesta toisella pelastustoimen alueella. Sopimuksesta maakuntien viranomais-tehtävien hoitamisesta säädetään jatkossa maakuntalain 51 §:ssä ja pelastuslain 44 § ehdotetaan kumottavaksi. Pykäläviittaus ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitataan maakuntalain 51 §:ssä säädettyyn yhteistoimintaan.

Voimassa olevan pykälän säännös viittaa pelastustoimen alueeseen. Pykälän 2 momenttia esitetään muutettavaksi niin, että siinä viitataan maakunnan alueeseen.

34 §. Pelastustoiminnan johtaminen. Pykälän 1 momentissa pelastustoimen alue muutettaisiin maakunnaksi. Momenttiin lisättäisiin viittaukset maakuntalain 51 §:ään, jossa säädetään maakuntien sopimuksesta viranomaistehtävien hoitamisesta ja pelastustoimen järjestämislain 3 §:ään, jossa säädetään tehtävien kokoamisesta suurempiin kokonaisuuksiin. Pelastustoimintaa johtaisi sen maakunnan pelastusviranomaisen, josta onnettomuus tai vaaratilanne on saanut alkunsa, jollei muuta ole sovittu.

36 §. Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuudet. Pykälän 1 momentissa alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi ja sisäasiainministeriön pelastusviranomaisen valtion pelastusviranomaiseksi. Ehdotetun 26 §:n 1 momentin mukaan valtion pelastusviranomaisia voisivat olla vain sisäministeriön virkamiehet. Aluehallintovirastoilla ei pelastustoimen järjestämislain mukaan olisi enää pelastustoimen viranomaistehtäviä.

40 §. Jälkiraivaus ja -vartiointi sekä jälkitorjunta. Pykälän 2 momentissa alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

42 §. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä. Pykälän 2 momentissa alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi. Pykälässä säädetty ilmoitusvelvollisuus koskisi myös maakuntaa ja sen palveluksessa olevaa henkilöstöä.

44 §. Pelastuslaitosten yhteistoiminta. Pykälä sisältää säännökset sopimuksesta pelastuslain mukaisten tehtävien hoitamisesta toisella pelastustoimen alueella. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Sopimuksesta maakuntien viranomaistehtävien hoitamisesta säädetään jatkossa maakuntalain 51 §:ssä, jonka mukaan maakunnalle tai sen viranomaiselle laissa säädetty tehtävä, jossa toimivaltaa voidaan siirtää viranhaltijalle, voidaan sopimuksella antaa toisen maakunnan viranhaltijan hoidettavaksi.

46 §. Yhteistyö pelastustoiminnassa. Pykälässä säädetään valtion ja kunnan viranomaisten, laitosten ja liikelaitosten velvollisuudesta osallistua pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun sekä toiminnasta onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin maakunnan viranomaiset. Tämä olisi perusteltua, koska merkittävä osa nykyisin kunnille ja muille viranomaisille kuuluvat tehtävät siirretään maakuntalain 6 §:n nojalla maakuntien tehtäväksi.

Pykälän 2 momentin 12 kohtaan lisättäisiin maakunnan viranomaiset. Tämä olisi perusteltua, koska merkittävä osa nykyisin kunnille ja muille viranomaisille kuuluvat tehtävät siirretään maakuntalain 6 §:n nojalla maakuntien tehtäväksi.

47 §. Pelastustoimen suunnitelmat. Pykälän 1 momentissa pelastustoimen alue muutettaisiin maakunnaksi.

48 §. Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma. Pykälän 3 momentissa aluehallintovirasto muutettaisiin sisäministeriöksi. Aluehallintovirastojen tehtävät esitetään siirrettäväksi vuoden 2021 alussa perustettavalle valtion lupa- ja valvontavirastolle kuitenkin niin, että aluehallintovirastojen pelastustoimeen ja varautumiseen kuuluvat tehtävät siirrettäisiin sisäministeriölle. Aluehallintovirastolle kuuluisi vuoden 2021 alusta lukien vain pelastustoimen järjestämisen ja tuottamisen sekä maakuntien varautumisen lainmukaisuuden valvonta.

49 §. *Velvollisuus antaa virka-apua ja asiantuntija-apua pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitokselle.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin maakunnan viranomaisille velvollisuus antaa pyynnöstä toimialaansa kuuluvaa tai siihen muuten soveltuvaa virka-apua pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitokselle. Tämä olisi perusteltua, koska merkittävä osa nykyisin kunnille ja muille viranomaisille kuuluvat tehtävät siirretään maakuntalain 6 §:n nojalla maakuntien tehtäväksi.

50 §. *Pelastusviranomaisten virka-apu muille viranomaisille.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin maakunta niiden viranomaisten joukkoon, joille pelastusviranomaisen voi antaa virka-apua.

55 §. *Valtion vastuu koulutuksesta.* Pykälän 2 momentti esitetään kumottavaksi. Säännös on käytännössä tarkoittanut Helsingin kaupungin pelastuskoulua. Maakuntaudistuksen yhteydessä Helsingin pelastuskoulun tutkintokoulutus lakkaa ja vastaava koulutusvolyyymi siirretään Pelastusopiston järjestettäväksi. Pelastusopisto toteuttaa Helsingin pelastuskoulun lakkaamisen johdosta tarvittavan ensimmäinen lisäyksen pelastajakoulutuksen koulutusvolyyymiin jo vuoden 2020 aikana. Helsingin kaupungin pelastuskoulun lakkaamisen johdosta tarvittava Pelastusopiston koulutusvolyymin lisääminen vuodesta 2020 alkaen on otettu huomioon sisäministeriön talousarviosuunnittelussa. Helsingin pelastuskoulun nykyisin toteuttama yhteistyö perustason ensihoitopätevyyden tuottamisessa pelastajakoulutuksen yhteydessä (pelastajakoulutukseen integroitu lähihoitajakoulutus pelastajaksi valmistumisen jälkeen) pyritään niin ikään turvaamaan maakunnallisen pelastuslaitoksen ja terveydenhuolto-oppilaitosten tiiviillä ja nykyistä vastaavalla yhteistyöllä pääkaupunkiseudulla.

Lakiin esitetään lisäksi otettavaksi Helsingin kaupungin pelastuskoulun toiminnan lakkaamisesta johtuvat tarpeelliset voimaantanto- ja siirtymäsäännökset.

65 §. *Yhteistoiminta väestönsuojeluun varautumisessa.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin maakunnan viranomaiset.

Pykälän 3 momentin mukaan pelastustoimen viranomaiset huolehtivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta. Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan väestönsuojelu kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Pelastuslain säännökset väestönsuojelusta ja väestönsuojien rakentamisesta tulevat näin ollen sovellettaviksi myös Ahvenanmaan maakunnassa. Päätös maakunnassa asuvien henkilöiden siirtämisestä maakunnan ulkopuolella sijaitsevalle paikkakunnalle voidaan kuitenkin tehdä vain maakunnan hallituksen suostumuksella. Pelastustoimi kuuluu väestönsuojelua lukuun ottamatta maakunnan lainsäädäntövaltaan. Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan maakunnan viranomaiset osallistuvat väestönsuojeluun siten kuin sopimusasetuksella säädetään. Lain nojalla on annettu tasavallan presidentin asetus poikkeusoloihin varautumista koskevien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa (900/2000). Pykälän 3 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi niin, että Ahvenanmaan valtionvirasto huolehtisi yleisesti Ahvenanmaan maakuntaa koskevien väestönsuojeluväestönsuojeluiden ja -järjestelyiden yhteensovittamisesta.

66 §. *Geneven yleissopimusten mukainen suojele.* Pykälän 2 momentin mukaan sisäministeriö päättää asianomaisen ministeriön tai alueen pelastusviranomaisen esityksestä, mitä henkilöitä, materiaalia ja tiloja 1 momentissa tarkoitettu suojele koskee. Alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi. Pykälää ehdotetaan täydennettäväksi niin, että Ahvenanmaan maakunnassa esityksen tekisi Ahvenanmaan valtionvirasto.

67 §. *Velvollisuus osallistua väestönsuojelukoulutukseen.* Pykälän mukaan sisäministeriö voi asianomaisen ministeriön tai alueen pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestönsuojelun

johto- ja muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa. Alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi. Pykälää ehdotetaan täydennettäväksi niin, että Ahvenmaan maakunnassa esityksen tekisi Ahvenanmaan valtionvirasto.

79 §. Valvontasuunnitelma. Voimassa olevan pykälän 3 momentin mukaan valvontasuunnitelman on perustuttava alueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen ja se on toimitettava tiedoksi aluehallintovirastolle. Aluehallintovirastojen tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi vuoden 2021 alussa valtion lupa- ja valvontavirastolle kuitenkin niin, että aluehallintovirastojen pelastustoimeen ja varautumiseen kuuluvat tehtävät siirrettäisiin sisäministeriölle. Aluehallintovirastolle kuuluisi pelastustoimen järjestämisen ja tuottamisen sekä maakuntien varautumisen lainmukaisuuden valvonta niiden hoitaessa alueelliseen yhteiseen varautumiseen kuuluvia tehtäviä. Valvontasuunnitelma perustuisi jatkossa maakunnan pelastustoimen palvelutasopäätökseen ja se toimitettaisiin tiedoksi sisäministeriölle.

80 §. Palotarkastuksen ja muun valvontatehtävän toimittaminen. Pykälän 1 momentissa alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

Pykälän 3 momentissa alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

Pykälän 4 momentissa alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

81 §. Korjausmääräys ja toiminnan keskeyttäminen. Pykälän 1 momentissa alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

Pykälän 2 momentissa alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

82 §. Erityiset turvallisuusvaatimukset. Pykälän 1 momentissa alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

Pykälän 2 momentissa alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

83 §. Puolustusvoimien salassa pidettävät kohteet. Pykälässä alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

85 §. Alueen pelastustoimen palvelutason valvonta. Pykälä sisältää säännökset alueen pelastustoimen palvelutason valvonnasta. Maakunnan pelastustoimen palvelutason laillisuusvalvonnasta säädetään jatkossa laissa pelastustoimen järjestämisestä. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

87 §. Velvollisuus tilastotietojen antamiseen. Pykälän 1 momentissa alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

88 §. Tiedonsaantioikeus palon- ja onnettomuuden tutkinnassa. Pykälässä alueen pelastusviranomaisen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

89 §. Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten. Maakuntalain 6 §:n 2 momentin nojalla maakunta voi lisäksi hoitaa kaikkien alueensa kuntien kanssa tekemällään

sopimuksella maakunnan hoidettaviksi kunnista siirretyt rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen. Tämän johdosta pykälän 2 momentin 8 kohtaan lisättäisiin maakunnan rakennusvalvontaviranomainen.

Pykälän 5 momentissa alueen pelastusviranomainen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

96 §. Eräiden suoritteiden maksullisuus. Voimassa olevan lain mukaan perittävien maksujen suuruudesta päättää alueen pelastustoimi hyväksymässään taksassa. Maakuntalain 16 §:n 2 momentin 8 kohdan nojalla maakuntavaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista sekä maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista. Tämän perusteella pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi viittaus maakuntalakiin ja pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 2 ja 3 momentiksi.

Pykälän 2 momentissa alueen pelastusviranomainen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

99 §. Metsä- ja maastopalojen sammutuskustannukset. Pykälässä pelastustoimen alue muutettaisiin maakunnan alueeksi.

103 §. Pelastustoiminnassa sattuneen tapaturman ja ammattitaudin korvaaminen. Pykälän 1 ja 3 momentista poistettaisiin viittaus kumottavaksi esitettyyn 25 §:ään.

104 §. Muutoksenhaku. Pykälän 5 momentissa säädetään muutoksenhausta tämän lain 29 §:ssä tarkoitettuun palvelutasopäätökseen, 59 §:n 3 momentissa säädettyyn nuohouksesta perittävää maksua koskevaan päätökseen ja 96 §:n 2 momentissa säädettyyn perittävien maksujen suuruutta koskevaan päätökseen.

Tämän lain 29 §:ssä tarkoitettua palvelutasopäätöksestä ja sitä koskevasta muutoksenhausta säädetään jatkossa vuoden 2021 alussa voimaan tulevassa pelastustoimen järjestämislaissa. Tämän lain 96 §:n 2 momentissa tarkoitettua perittävien maksujen suuruutta koskevasta päätöksestä ja sitä koskevasta muutoksenhausta säädetään jatkossa maakuntalaissa. Tämän lain nuohouksen järjestämistä koskeva 59 § on kumottu lailla pelastuslain muuttamisesta (/).

Edellä sanotun perustella pykälän 5 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälän 5 momentin viittaus muutoksenhakuun palvelutasopäätöksestä esitetään poistettavaksi.

108 §. Pelastustoimen laitteiden sijoittaminen rakennukseen. Pykälässä alueen pelastusviranomainen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

109 §. Viranomaisverkon käytettävyyttä koskevat erityiset vaatimukset. Pykälässä alueen pelastusviranomainen muutettaisiin maakunnan pelastusviranomaiseksi.

111 a §. Öljyvahinkojen jälkitorjunta. Pykälän 3 momentin mukaan jälkitorjuntaa johtaa asianomaisen kunnan määräämä viranomainen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja sovittaa yhteen jälkitorjuntatöitä, jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset on ehdotettu lakkautettaviksi vuoden 2021 alussa. Tehtävä ehdotetaan siirrettäväksi aluehallintovirastolle.

1.2 Laki Pelastusopistosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

2 §. *Pelastusopiston tehtävät.* Lain 2 §:n 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uudet 2 ja 3 kohdat.

Ehdotetun 3 momentin 1 kohdan mukaan Pelastusopiston tehtävänä olisi vastata alueellisten maanpuolustuskurssien järjestämisestä. Kurssit toteutettaisiin yhteistyössä Puolustusvoimien ja maakuntien kanssa.

Aluehallintovirastot toteuttavat maanpuolustuskurssit nykyäänkin yhteistoiminnassa Puolustusvoimien kanssa. Alueellisten maanpuolustuskurssien valtakunnallisesta ohjauksesta huolehtii maanpuolustusopetuksen neuvottelukunta (MONK). Pelastusopiston lakisääteisenä tehtävänä on jo nykyään normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmistavan koulutuksen antaminen.

Alueellisten maanpuolustuskurssien tavoitteena on antaa yleiskuva Suomen turvallisuuspolitiikan perusteista, maanpuolustuksen järjestelyistä ja eri alojen varautumisesta, kehittää maanpuolustuksen ja muun yhteiskunnan eri alojen yhteistoimintaa ja valmiutta, esitellä turvallisuudelle keskeisten alueellisten ja paikallisten organisaatioiden tehtäviä ja toimintavalmiutta erityisesti poikkeusoloissa sekä edistää alueen viranomaisten ja muiden johtavien henkilöiden yhteistoimintaa ja toimintavalmiutta normaali- ja poikkeusoloissa. Alueellisille maanpuolustuskursseille kutsutaan alueellisesti keskeisiä valtion, kuntien ja muun julkishallinnon sekä talouselämän, tiedotusvälineiden ja eri yhteisöjen edustajia. Nykyisin alueelliset maanpuolustuskurssit ovat viikon mittaisia ja lisäksi järjestetään jatko- ja erikoiskursseja.

Ehdotetun 3 momentin 2 kohdan mukaan Pelastusopiston tehtävänä olisi myös vastata maakuntien yhteisten valmius- ja häiriötilanneharjoitusten järjestämisestä. Harjoitukset toteutettaisiin yhteistyössä maakuntien kanssa.

Nykyisin kukin aluehallintovirasto järjestää vuosittain yhteistyössä Pelastusopiston kanssa vähintään yhden maakunnallisen tai useamman maakunnan laajuisen alueellisen valmiusharjoituksen. Niissä testataan valmiussuunnitelmien, viestiyhteyksien ja johtamisjärjestelmän toimivuutta kuvatun tilanteen ja annettujen tehtävien pohjalta sekä kehitetään alueen toimijoiden valmiuksia varautumiseen ja häiriötilanteiden hallintaan. Harjoitukseen osallistuu alueen kuntia, aluehallintoa sekä tarpeen mukaan elinkeinoelämän, tiedotusvälineiden ja muiden yhteisöjen toimijoita.

Pelastusopiston tehtävä valmius- ja häiriötilanneharjoitusten järjestämisessä koskisi useamman kuin yhden maakunnan yhteisiä harjoituksia. Harjoitusten tarkoituksena olisi testata ja kehittää yhtä maakuntaa laajempien alueiden alueellisia varautumisjärjestelyitä. Harjoitus voisi olla myös kaikkien maakuntien alueita koskeva valtakunnallinen harjoitus. Harjoitukset järjestettäisiin yhteistyössä kyseisten maakuntien kanssa sisäministeriön ohjauksen mukaisesti ja tarvittavassa yhteistoiminnassa muun valtionhallinnon kanssa.

1.3 Laki palosuojelurahastolain 14 §:n muuttamisesta

14 §. *Avustukset ja muu rahoitus.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin maakunnat niiden tahojen joukkoon, joille rahastosta voitaisiin myöntää erityisavustuksia. Vastaavasti säännöksestä poistettaisiin alueen pelastustoimi. Kunnat jätettäisiin erityisavustuksen saajien joukkoon, sillä

paloasemat jäävät maakuntauudistuksessa niiden omistukseen. Kunnille voitaisiin myöntää erityisavustusta paloasemien peruskorjauksiin.

1.4 Laki meripelastuslain 4 §:n muuttamisesta

4 §. *Muut meripelastukseen osallistuvat viranomaiset ja toimijat.* Meripelastuslain (1145/2001) 4 §:n 1 momentissa alueen pelastustoimi esitetään muutettavaksi maakunnan pelastustoimeksi.

Meripelastuslain 4 §:n 2 momentin 5 kohdassa alueen pelastustoimi esitetään muutettavaksi maakunnan pelastustoimeksi.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Voimassa olevan pelastuslain sisäasiainministeriön ja aluehallintoviraston tehtäviä koskevassa 23 §:ssä sekä alueen pelastustoimen palvelutasopäätöstä koskevassa 29 §:ssä säädetty asetuksenantovaltuus kumottaisiin. Pelastuslain nykyiset asetuksenantovaltuudet säilyisivät muilta osin voimassa. Teknisenä muutoksena sisäasiainministeriön asetus muutettaisiin kuitenkin sisäministeriön asetukseksi. 2019

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

Pelastuslain 26 §:n 2 momentin mukaiset alueen pelastustoimen määräykset alueen pelastusviranomaiseksi pysyisivät voimassa, jollei maakunnan pelastuslaitoksen ylin viranhaltija tämän lain 26 §:n 2 momentin nojalla toisin määrää.

Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen pelastuslain 55 §:n 2 momenttiin perustuva pelastajakoulutus päättyy pelastustoimen tehtävien siirtyessä maakuntien vastuulle vuoden 2021 alussa.

Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen pelastuskoululuun valitaan vuoden 2018 lopussa uusia pelastajaoppilaita, jotka valmistuvat opetus suunnitelman mukaan maakuntien aloitettua toimintansa vuonna 2021. Vuonna 2021 koulutus on tarkoitus hoitaa loppuun Uudenmaan maakunnan pelastuslaitoksen toimesta ja sen rahoituksella. Pelastuslakiin esitetään otettavaksi asiaa koskeva seuraava siirtymä- ja voimaannpanosäännös: Uudenmaan maakunnan ja sen pelastuslaitoksen tehtävänä on huolehtia tällä lailla kumotussa 55 §:n 2 momentissa tarkoitettun hyväksynnän nojalla pelastusalan ammatillista peruskoulutusta antaneen Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen pelastuskoulussa vuonna 2021 käynnissä olevasta pelastajakoulutuksesta siten, että asianomaista tutkintoa opiskelevat voivat suorittaa opintosuunnitelman mukaiset opintonsa päätökseen vuoden 2021 aikana.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Hallituksen käsityksen mukaan ehdotetut muutokset eivät ole ongelmallisia perustuslain kannalta.

Suomen perustuslain (731/1999) 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Esityksessä ehdotetaan useissa säännöksissä muutoksia siihen, mikä on toimivaltainen viranomainen tai minkä viranomaisen tehtäväksi jokin asia kuuluu. Esityksellä on kiinteä yhteys lakiin pelastustoimen järjestämisestä, jossa säädetään maakuntien vastuusta pelastus-

toimen järjestämisessä maakuntalaissa tarkoitetuissa maakunnissa. Pelastustoimen järjestämislain takia pelastuslakia on muutettava vastaavasti siten, ettei siinä säädetä samoista asioista kuin järjestämislaissa ja toisaalta pelastuslakiin edelleen jäävät säännökset toimivaltaisista viranomaisista vastaisivat muuttuvaa hallinnollista rakennetta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että laissa (kunnallisen) alueen pelastustoimen tehtäviksi säädetyt asiat siirtyisivät maakunnan pelastustoimen tehtäviksi. Esitykseen liittyy maakuntauudistuksen ohella myös valtion aluehallintouudistus, joka niin ikään vaikuttaa siihen sääntelyyn, jossa määritetään aluehallintovirastojen toimivaltaa ja tehtäviä.

Perustuslain 120 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnalla on itsehallinto sen mukaan kuin Ahvenanmaan itsehallintolaissa erikseen säädetään. Väestönsuojelu kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 28 kohdan nojalla valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Voimassa olevassa pelastuslaissa ei ole sääntelyä liittyen väestönsuojelutehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla ja ehdotettu sääntely liittyy valtion aluehallintouudistukseen. Pelastuslain väestönsuojeluun liittyvissä säännöksissä ehdotetaan säädettäväksi siitä, että Ahvenanmaalla Ahvenanmaan valtionvirasto huolehtisi yleisesti Ahvenanmaan maakuntaa koskevien väestönsuojelun valmisteluiden ja -järjestelyiden yhteensovittamisesta, esityksen tekemisestä sisäministeriölle siitä mitä henkilöitä, materiaalia ja tiloja Geneven yleissopimusten mukainen suojelu koskee, sekä esityksen tekemisestä sisäministeriölle väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön määräämisestä osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen. Tämä sääntely on sopuinnussa perustuslaissa ja Ahvenanmaan itsehallintolaissa säädetyin kanssa.

Edellä kerrotun perusteella lait voidaan hallituksen käsityksen mukaan säätää tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

pelastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan pelastuslain (379/2011) 23—25, 28, 29 ja 44 §, 55 §:n 2 momentti, 85 §, 96 §:n 2 momentti sekä 104 §:n 5 momentti sellaisena kuin niistä on 24 § osaksi laissa 415/2015 ja 104 §:n 5 momentti laissa (/),

muutetaan 6 §:n 3 momentti, 16 §:n 3 momentti, 18 §:n 2 momentti, 19 §:n 3 momentti, 20 ja 21, 22 b §:n 1 momentti, 22 c §:n 1 momentti, 26, 27, 30, 31 §:n 1 momentti, 33, 34 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 momentti, 40 §:n 2 momentti, 42 §:n 2 momentti, 46 §:n 1 momentti ja 2 momentin 12 kohta, 47 §:n 1 momentti, 48 §:n 3 momentti, 49 §:n 1 momentti, 50 §:n 1 momentti, 65 §:n 1 ja 3 momentti, 66 §:n 2 momentti, 67, 79 §:n 3 momentti, 80, 81 §:n 1 ja 2 momentti, 82, 83, 87 §:n 1 momentti, 88, 89 §:n 2 momentin 8 kohta ja 6 momentti, 96 §:n 1 momentti, 99, 103, 108, 109 ja 111 a §:n 3 momentti sellaisina kuin niistä ovat, 22 b §:n 1 momentti, 22 c §:n 1 momentti ja 26 §:n 1 momentti laissa (/), 27 § osaksi laeissa (/) ja (/), 31 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 momentti, 46 §:n 1 momentti ja 2 momentin 12 kohta, 47 §:n 1 momentti, 49, 65 §:n 3 momentti, 66 §:n 2 momentti, 67, 80 §:n 3 momentti, 87 §:n 1 momentti, 103, 109 ja 111 a §:n 3 momentti laissa (/) ja 89 §:n 2 momentin 8 kohta ja 6 momentti laissa 1171/2016, sekä

lisätään 2 a §:n 1 momenttiin uusi 6 kohta sellaisena kun se on laissa (/), seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 a §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *pelastuslaitoksella* maakunnan pelastustoimen tehtävistä vastaavaa maakuntalain (/) 52 §:ssä tarkoitettua maakunnan liikelaitosta tai sen pelastustoimen palveluiden tuottamisesta vastaavaa osaa.

6 §

Avotulen teko

Maakunnan pelastusviranomaisen voi perustellusta syystä kieltää avotulen teon maakunnassa tai osassa sitä määräjäksi. Päätöksestä tulee tiedottaa tarpeellisessa laajuudessa.

3 luku

Toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuudet

16 §

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma on toimitettava viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista tiedoksi maakunnan pelastusviranomaiselle. Maakunnan pelastusviranomaisen voi erityisestä syystä hyväksyä, että yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma toimitetaan sille tiedoksi edellä mainitun määräajan jälkeen. Jos 2 momentissa tarkoitettu selvitys ja arvio tilaisuuden vaaroista ja riskeistä tai niiden perusteella määritellyt turvallisuusjärjestelyt ja ohjeet ovat maakunnan pelastusviranomaisen arvion mukaan puutteelliset, maakunnan pelastusviranomaisen voi palauttaa suunnitelman täydennettäväksi. Maakunnan pelastusviranomaisen tulee myös tarvittaessa suorittaa kohteessa 80 §:n mukainen palotarkastus ja ryhtyä 81 ja 82 §:n mukaisiin toimenpiteisiin. Maakunnan pelastusviranomaisen tulee tarvittaessa ilmoittaa sille toimitetusta suunnitelmasta poliisille ja ensihoidosta vastaavalle terveysturvaviranomaiselle. Velvollisuudesta ilmoittaa pelastusviranomaiselle räjähteiden tai vaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 81 §:ssä.

18 §

Poistumisturvallisuus hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasumisessa

Edellä 1 momentin mukaisella toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa maakuntaa, kuntaa ja muuta julkisoikeudellista yhteisöä. Toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan myös yritystä ja muuta yhteisöä, joka maakunnan, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön kanssa tehdyn sopimuksen perusteella tai muutoin vastaa tai huolehtii hoitolaitoksen ylläpidosta tai palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä.

19 §

Poistumisturvallisuusselvitys

Poistumisturvallisuusselvitys ja sen muutokset on toimitettava maakunnan pelastusviranomaiselle 20 §:n 1 momentissa tarkoitetun arvion tekemistä varten. Poistumisturvallisuusselvitys on toimitettava lisäksi tiedoksi rakennusvalvontaviranomaiselle.

20 §

Poistumisturvallisuuden arviointi ja poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma

Maakunnan pelastusviranomaisen tulee arvioida poistumisturvallisuusselvityksen perusteella, täyttääkö poistumisturvallisuus 18 §:ssä säädetyt vaatimukset.

Ennen 1 momentissa tarkoitettua asian ratkaisemista maakunnan pelastusviranomainen voi velvoittaa toiminnanharjoittajan määräajassa täydentämään 19 §:ssä tarkoitettua poistumisturvallisuusselvitystä ja toteuttamaan yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa kohteessa poistumiskokeen.

Jos poistumisturvallisuus ei täytä 18 §:ssä säädettyjä vaatimuksia, toiminnanharjoittajan tulee laatia maakunnan pelastusviranomaisen asettamassa määräajassa suunnitelma poistumisturvallisuuden saattamiseksi laissa säädettyjen vaatimusten mukaiseksi.

21 §

Poistumisturvallisuuden toteuttamismääräys

Jos toiminnanharjoittajan 20 §:n 3 momentin mukaisesti suunnittelemissa toimenpiteillä ei voida saattaa kohteen poistumisturvallisuutta vaatimusten mukaiseksi, maakunnan pelastusviranomaisen on annettava 81 §:n mukainen korjausmääräys, jonka yhteydessä voidaan myös määrätä 82 §:n mukaisia erityisiä turvallisuusvaatimuksia.

22 b §

Suuren öljyvaraston haltijan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Jos öljyn määrä muualla kuin rannikolla sijaitsevalla varastoalueella on miljoona litraa tai suurempi, varastoija on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon varalta. Varastoijan on myös hankittava öljyvahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa sekä huolehdittava siitä, että saatavissa on sen käyttöön perehtynyttä henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi aluehallintovirastolle.

22 c §

Sataman pitäjän ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta

Pääasiassa kauppamerenkulun käyttöön tarkoitettua sataman pitäjä ja muun rannikkoalueella miljoona litraa tai sitä enemmän öljyä tai muita haitallisia aineita varastoivan laitoksen toiminnan harjoittaja on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon varalta. Sataman pitäjän ja toiminnan harjoittajan on hankittava öljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa. Toiminnanharjoittajan tulee myös huolehtia siitä, että torjuntakaluston käyttäjiksi on saatavissa koulutettua henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi aluehallintovirastolle.

26 §

Pelastusviranomaiset

Valtion pelastusviranomaisia ovat sisäministeriön pelastusylijohtaja ja hänen määräämänsä sisäministeriön virkamiehet.

Maakunnan pelastusviranomaisia ovat pelastuslaitoksen ylin viranhaltija ja hänen määräämänsä pelastuslaitoksen viranhaltijat.

27 §

Maakunnan pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät

Maakunta vastaa pelastustoimen järjestämisestä siten kuin maakuntalaissa ja pelastustoimen järjestämisestä (/) annetussa laissa säädetään.

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan:

1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;

2) pelastustoimen valvontatehtävistä;

3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;

4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi pelastuslaitos:

1) hoitaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä siten kuin maakunta siitä päättää;

2) osallistuu 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon;

3) huolehtii muistakin muussa laissa maakunnan pelastustoimelle säädettyistä tehtävistä.

Maakunnan ja pelastuslaitoksen tehtävistä pelastustoimessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

30 §

Sammutusvesi

Pelastuslaitoksen tulee tehdä suunnitelma sammutusveden hankinnasta ja toimittamisesta (*sammutusvesisuunnitelma*) yhteistyössä maakuntaan kuuluvien kuntien ja maakunnan alueella toimintaa harjoittavien vesihuoltolaissa (119/2001) tarkoitettujen vesihuoltolaitosten sekä näille vettä toimittavien vesilaitosten kanssa. Sammutusvesisuunnitelma on laadittava siten, että sammutusveden hankinta ja toimittaminen vastaavat pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 12 §:ssä tarkoitetussa palvelutasopäätöksessä määritellyjä onnettomuusuhkia. Sammutusvesisuunnitelman hyväksyy maakuntavaltuusto.

Kunnan tulee huolehtia alueellaan sammutusveden hankinnasta pelastuslaitoksen tarpeisiin sammutusvesisuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Kunnan tulee ottaa sammutusveden hankinta huomioon vesihuoltolain mukaisessa vesihuollon kehittämissuunnitelmassa sekä hyväksyessään vesihuoltolaitokselle vesihuoltolaissa tarkoitetun toiminta-alueen. Kunnan vastuulla olevaan sammutusveden hankintaan kuuluu lisäksi velvollisuus huolehtia sammutusvesisuunnitelmassa määriteltävistä sammutusveden ottoapaikoista luonnonvesilähteisiin.

Vesihuoltolaissa tarkoitettu vesihuoltolaitos ja tälle vettä toimittava vesilaitos toimittaa sammutusvettä vesijohtoverkostosta sammutusvesisuunnitelmassa määritellyllä tavalla pelas-

tuslaitoksen tarpeisiin. Sammutusveden toimittamiseen kuuluu vedenhankinta ja johtaminen vesihuoltolaitoksen verkostoon kuuluviin paloposteihin ja sammutusvesiasemille. Lisäksi sammutusveden toimittamiseen kuuluu palopostien ja sammutusvesiasemien kunnossapito ja huolto. Sammutusveden toimittamisesta aiheutuvien kustannusten jakamisen perusteista sovietaan sammutusvesisuunnitelmassa sammutusveden hankinnasta 2 momentin mukaisesti vastaavan kunnan ja sammutusvettä toimittavan vesihuoltolaitoksen kesken.

31 §

Vastuu metsäpalojen tähytyksestä ja metsä- ja ruohikkopalovaroituksen antamisesta

Sisäministeriön tehtävänä on järjestää harvaan asutulla seudulla tehokas metsäpalojen tähytys, jos metsäpalon vaara on ilmeinen.

33 §

Hälytysohje

Pelastuslaitoksen tulee yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten sekä Häätäkeskuslaitoksen kanssa laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä. Hälytysohjeessa tulee ottaa huomioon myös pelastuslaitosten maakuntalain 51 §:ssä tarkoitettuun sopimukseen perustuva yhteistoiminta ja tämän lain 45 §:ssä pelastuslaitokselle säädetty velvollisuus antaa apua toiselle pelastuslaitokselle.

Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, mistä maakunnasta ne ovat.

Pelastuslaitosten on huolehdittava hälytysohjeiden valtakunnallisesta yhteensovittamisesta sekä pelastuslaitosten kesken että Häätäkeskuslaitoksen kanssa.

34 §

Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoiminnan johtajana toimii sen maakunnan pelastusviranomainen, jossa onnettomuus tai vaaratilanne on saanut alkunsa, jollei maakuntalain 51 §:n nojalla toisin ole sovittu tai pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 3 §:n nojalla säädetty. Pelastustoimintaa voi kuitenkin tilapäisesti johtaa muu pelastuslaitoksen palveluksessa oleva tai sopimuspalokuntaan kuuluva siihen saakka, kun toimivaltainen pelastusviranomainen ottaa pelastustoiminnan johtaakseen. Pelastustoiminnan johtaja toimii virkavastuun alaisena.

36 §

Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuudet

Tulipalon sammuttamiseksi ja sen leviämisen estämiseksi sekä muun onnettomuuden torjumiseksi ja vahinkojen rajoittamiseksi sekä vaaran välttämiseksi maakunnan pelastusviranomaisella ja valtion pelastusviranomaisella on oikeus, jos tilanteen hallitseminen ei muutoin ole mahdollista:

- 1) määrätä ihmisiä suojautumaan sekä panna toimeen suojaväistö;
- 2) ryhtyä sellaisiin välttämättömiin toimenpiteisiin, joista voi aiheutua vahinkoa kiinteälle tai irtaimelle omaisuudelle;

HE 240/2018 vp

3) määrätä antamaan käytettäväksi rakennuksia, viesti- ja tietoliikenneyhteyksiä ja välineitä sekä pelastustoiminnassa tarvittavaa kalustoa, välineitä ja tarvikkeita, elintarvikkeita, poltto- ja voiteluaineita ja sammutusaineita;

4) ryhtyä muihinkin pelastustoiminnassa tarpeellisiin toimenpiteisiin.

40 §

Jälkiraivaus ja -vartiointi sekä jälkitorjunta

Jos kohteen omistajaa ei tavoiteta tai tämä ei huolehdi jälkiraivauksen ja -vartioinnin suorittamisesta, maakunnan pelastusviranomaisella on oikeus teettää välttämättömät toimenpiteet omistajan kustannuksella.

42 §

Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

Jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asiasta maakunnan pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös maakuntaa, kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä.

46 §

Yhteistyö pelastustoiminnassa

Valtion, maakunnan ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun siten kuin 47 §:ssä säädetään sekä toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Edellä 1 momentissa säädetyssä tarkoituksessa:

12) valtion eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset, maakunnan sekä kunnan ja kuntayhtymien eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset varautuvat ja osallistuvat pelastustoimintaan tehtäväalueensa, keskinäisen työnjakonsa ja niitä koskevan lainsäädännön mukaisesti;

47 §

Pelastustoimen suunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee laatia maakunnan onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat.

48 §

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma

Ulkaisen pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumista valvoo sisäministeriö. Tapahtuneesta onnettomuudesta on tehtävä merkinnät 91 §:ssä tarkoitettuun toimenpiderekisteriin.

49 §

Velvollisuus antaa virka-apua ja asiantuntija-apua pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitokselle

Sen lisäksi, mitä 46 §:ssä säädetään viranomaisten yhteistyöstä pelastustoiminnassa, valtion, maakunnan ja kunnan viranomaiset ja laitokset sekä Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa (418/2011) tarkoitettu Suomen metsäkeskus ovat velvollisia antamaan pyynnöstä pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitokselle toimialaansa kuuluvaa tai siihen muuten soveltuvaa virka-apua pelastusviranomaisten ja Rajavartiolaitoksen tässä laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Sama velvollisuus on valtion omistamilla liikelaitoksilla ja yhtiöillä.

50 §

Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, maakunnan tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

65 §

Yhteistoiminta väestönsuojeluun varautumisessa

Valtion, maakunnan ja kunnan viranomaisen, laitoksen ja liikelaitoksen sekä muun julkisyhteisön vastuulla olevat väestönsuojelutehtävät ja niihin varautuminen kuuluvat niissä palvelevan viran- tai toimenhaltijan virkavelvollisuuksiin ja työsopimussuhteessa olevan henkilön tehtäviin. Edellä sanottu koskee myös näiden tehtävien suorittamista varten tarpeelliseen koulutukseen osallistumista.

Pelastustoimen viranomaiset huolehtivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta. Ahvenanmaan valtionvirasto huolehtii yleisesti Ahvenanmaan maakuntaa koskevien väestönsuojeluvalmistelujen ja -järjestelyjen yhteensovittamisesta.

66 §

Geneven yleissopimusten mukainen suojele

HE 240/2018 vp

Sisäministeriö päättää asianomaisen ministeriön tai maakunnan pelastusviranomaisen esityksestä, mitä henkilöitä, materiaalia ja tiloja 1 momentissa tarkoitettu suojeleminen koskee. Ahvenmaan maakunnassa esityksen tekee Ahvenanmaan valtionvirasto.

67 §

Velvollisuus osallistua väestönsuojelukoulutukseen

Sisäministeriö voi asianomaisen ministeriön tai maakunnan pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestönsuojelun johto- ja muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa. Ahvenmaan maakunnassa esityksen tekee Ahvenanmaan valtionvirasto.

79 §

Valvontasuunnitelma

Valvontasuunnitelman tulee perustua maakunnan pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Valvontasuunnitelma on tarkistettava vuosittain ja muutoinkin, jos tarkistamiseen on erityinen syy. Valvontasuunnitelma on toimitettava tiedoksi sisäministeriölle.

80 §

Palotarkastuksen ja muun valvontatehtävän toimittaminen

Palotarkastuksia ja muita 78 §:n mukaisen valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä saa suorittaa maakunnan pelastusviranomainen.

Palotarkastus saadaan suorittaa rakennuksessa ja rakennelmassa, niihin kuuluvissa huoneistoissa ja asunnoissa sekä muissa kohteissa. Palotarkastuksen suorittaja on päästettävä kaikkiin tarkastettaviin tiloihin ja kohteisiin. Tarkastettavan kohteen edustajan on esitettävä säädöksissä vaaditut suunnitelmat, muut asiakirjat ja järjestelyt.

Kiinteistön omistajan, haltijan ja toiminnanharjoittajan on pyynnöstä toimitettava maakunnan pelastusviranomaiselle maksutta 15 §:ssä tarkoitettu pelastussuunnitelma, 22 b ja 22 c §:ssä tarkoitettu suunnitelma ja mahdolliset muut sellaiset kohteen palo- ja poistumisturvallisuudesta laaditut asiakirjat, joita maakunnan pelastusviranomainen tarvitsee 78 §:n mukaisessa valvontatehtävässään.

Palotarkastuksesta on laadittava pöytäkirja, jossa tulee riittävästi yksilöidä tarkastuskohde, tarkastuksen kulku, tarkastajan tekemät keskeiset havainnot, tarkastettavan kohteen edustajan esittämä selvitys sekä johtopäätökset ja niiden perustelut. Pöytäkirja on myös laadittava, jos maakunnan pelastusviranomainen muutoin valvonnan yhteydessä antaa 81 §:ssä tarkoitettua korjausmääräyksen tai keskeyttää välittömän tulipalon tai muun onnettomuuden vaaraa aiheuttavan toiminnan. Pöytäkirja on viipymättä annettava tiedoksi asianosaisille.

81 §

Korjausmääräys ja toiminnan keskeyttäminen

Jos maakunnan pelastusviranomainen valvontatehtävää suorittaessaan havaitsee puutteita tässä laissa säädettyjen velvoitteiden toteuttamisessa, pelastusviranomaisen on määrättävä ne korjattaviksi. Jos puutteita ei voida heti korjata, korjaamiselle tulee antaa määräaika.

Jos maakunnan pelastusviranomaisen tämän lain mukaista valvontatehtävää suorittaessaan havaitsee puutteita muussa laissa säädettyjen velvoitteiden toteuttamisessa ja arvioi puutteiden aiheuttavan vakavaa vaaraa henkilöturvallisuudelle, pelastusviranomaisen voi määrätä puutteet korjattaviksi. Jos puutteita ei voida heti korjata, asiasta tulee ilmoittaa asianomaiselle valvontaviranomaiselle.

82 §

Erityiset turvallisuusvaatimukset

Kohteeseen, jossa harjoitettu toiminta tai olosuhteet aiheuttavat henkilö- tai paloturvallisuudelle tai ympäristölle tavanomaista suuremman vaaran, maakunnan pelastusviranomaisen voi, jos se on välttämätöntä, määrätä toiminnanharjoittajan hankkimaan tarkoituksenmukaista sammutuskalustoa ja muita pelastustyötä helpottavia laitteita tai asentamaan automaattisen sammutuslaitteiston taikka ryhtymään kohteessa muihin välttämättömiin toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä ihmisten ja omaisuuden turvaamiseksi onnettomuuden varalta.

Maakunnan pelastusviranomaisen tulee kuulla maankäyttö- ja rakennuslain 124 §:ssä tarkoitettua kunnan rakennusvalvontaviranomaista valmisteltaessa 1 momentissa tarkoitettua määrystä kohteessa edellytettävistä turvallisuusvaatimuksista, jos turvallisuusvaatimusten toteuttaminen edellyttää rakennuslupaa tai toimenpidelupaa.

83 §

Puolustusvoimien salassa pidettävät kohteet

Mitä 78 §:ssä säädetään, ei koske sellaisia Puolustusvoimien hallinnassa olevia kohteita, jotka valtakunnan turvallisuuden vuoksi on pidettävä salassa ja joiden valvontatehtävästä Puolustusvoimat on maakunnan pelastusviranomaiselle ilmoittanut pitävänsä huolta. Puolustusvoimat vastaa näiden kohteiden palotarkastuksista. Tarkastustoiminnasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä puolustusministeriön asetuksella.

87 §

Velvollisuus tilastotietojen antamiseen

Maakunnan pelastusviranomaisen tulee toimittaa pelastustoimen suoritteista, voimavaroista, järjestelyistä ja muusta varautumisesta sekä toimenpiderekisteristä maksutta sisäministeriölle ja Pelastusopistolle tietoja, jotka ovat tarpeen tilastojen tekemistä varten. Tiedot voidaan tarvittaessa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, ja ne voivat sisältää myös salassa pidettäviä tietoja.

88 §

Tiedonsaantioikeus palon- ja onnettomuuden tutkinnassa

Edellä 41 §:ssä tarkoitettua palontutkintaa suorittavalla maakunnan pelastusviranomaisella ja 107 §:n mukaista onnettomuuden tutkintaa suorittamaan määrättyllä tutkintalautakunnan jäsenellä ja asiantuntijalla on oikeus päästä onnettomuuskohteeseen ja ottaa näytteitä sekä saada

HE 240/2018 vp

salassapitosäännösten estämättä maksutta tutkinnassa välttämättömiä tietoja ja asiakirjoja onnettomuuskohteen edustajalta ja viranomaisilta.

89 §

Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten

Tässä tarkoituksessa pelastusviranomaisella on oikeus saada tietoja sekä valvontatehtävien hoitamista että pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten:

8) kuntien tai maakuntien rakennusvalvontaviranomaisilta maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:n mukaisista rakennusluvista ja 126 §:n mukaisista toimenpideluvista sekä niiden 131 §:n mukaisista hakemuksista rakennusvalvontaviranomaisen kanssa yhteisesti sovittavalla tavalla;

Mitä 1—4 momentissa säädetään, ei koske 83 §:ssä tarkoitettua salassa pidettävää kohdetta. Puolustusvoimien tulee kuitenkin antaa maakunnan pelastusviranomaiselle ja hätäkeskukselle pelastustehtävän asianmukaisen ja turvallisen suorittamisen edellyttämät tiedot kohteesta.

96 §

Eräiden suoritteiden maksullisuus

Tässä laissa tarkoitetuista maakunnan pelastusviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta päättää maakuntavaltuusto siten kuin maakuntalaissa säädetään. Maksu voidaan periä:

- 1) 79 §:ssä tarkoitetun valvontasuunnitelman mukaisen palotarkastuksen tai muun valvontatoimenpiteen suorittamisesta;
- 2) tehtävästä, jonka on aiheuttanut hätäkeskukseen liitetyn paloilmoittimen toistuva erheellinen toiminta;
- 3) tehtävästä, joka on muussa laissa erikseen säädetty maksulliseksi.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun maksun perimisen edellytyksenä on, että paloilmoitin on aikaisemmin aiheuttanut erheellisen ilmoituksen ja maakunnan pelastusviranomaisen on kirjallisesti kehottanut kohteen omistajaa, haltijaa tai toiminnanharjoittajaa korjaamaan laitteen tai ryhtymään muihin tarpeellisiin toimenpiteisiin erheellisten paloilmoitusten estämiseksi. Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut maksut saadaan periä kohteen omistajalta, haltijalta tai toiminnanharjoittajalta.

99 §

Metsä- ja maastopalojen sammutuskustannukset

Jos metsä- tai maastopalo on ulottunut useamman maakunnan alueelle, sammutuskustannukset maksaa se pelastuslaitos, jonka alueella palo on saanut alkunsa, jollei toisin sovita. Muiden pelastuslaitosten on korvattava näistä kustannuksista osuutensa palaneen pinta-alan tai muun kohtuullisen perusteen mukaan.

103 §

Pelastustoiminnassa sattuneen tapaturman ja ammattitaudin korvaaminen

Pelastustoiminnassa tai väestönsuojelutehtävissä sattuneesta tapaturmasta tai siinä saadusta ammattitaudista suoritetaan korvausta valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) säädetään työtapaturmasta ja ammattitaudista. Korvaus suoritetaan vain siltä osin kuin vahingoittuneella ei ole oikeutta vähintään samansuuruiseen korvaukseen muun lain mukaan. Korvausta suoritetaan niille, jotka:

- 1) ovat 3 §:ssä säädetyn toimintavelvollisuuden perusteella ryhtyneet omatoimisiin pelastustoimenpiteisiin;
- 2) kuuluvat sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön mutta eivät ole oikeutettuja korvauksiin työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan;
- 3) on 37 §:n 1 momentin mukaisesti määrätty avustamaan pelastustoiminnassa;
- 4) ovat vapaaehtoisesti osallistuneet pelastustoimintaan 51 §:ssä tarkoitetulla tavalla; tai
- 5) on 67 §:n perusteella määrätty väestönsuojelukoulutukseen.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön tämän lain mukaista koulutustoimintaa ja sopimuksen mukaisiin tehtäviin liittyvää kiinteistön ja kaluston hoitoa sekä ensivastetoimintaa.

108 §

Pelastustoimen laitteiden sijoittaminen rakennukseen

Maakunnan pelastusviranomaisella on oikeus sijoittaa rakennukseen tai rakennelmaan pelastustoimen tarvitsemia laitteita. Rakennuksen tai rakennelman omistajaa ja haltijaa tulee kuulla ennen laitteiden sijoittamista. Laitteiden sijoittamiseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 161—163 §:ssä säädetään yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamisesta.

109 §

Viranomaisverkon käytettävyyttä koskevat erityiset vaatimukset

Jos sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 250 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranomaisverkon käytettävyys rakennuksessa tai rakennelmassa, jossa on tavanomaista suurempi henkilöturvallisuusriski, on estynyt rakennuksesta tai rakennelmasta johtuvasta rakenteellisesta syystä ja viranomaisverkon käytettävyys ei ole riittävä pelastustoiminnan asianmukaiseksi suorittamiseksi, maakunnan pelastusviranomaisella voi määrätä rakennuksen tai rakennelman omistajan hankkimaan välttämättömiä viranomaisverkon käytettävyyttä varmistavia laitteita ja pitämään ne toimintakunnossa.

111 a §

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

Jälkitorjuntaa johtaa asianomaisen kunnan määräämä viranomaisvirasto ohjaa ja sovittaa yhteen jälkitorjuntatöitä, jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle.

HE 240/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleet alueen pelastuslaitoksen ylimmän viranhaltijan määräykset pelastuslaitoksen viranhaltijoista pysyvät voimassa, jollei maakunnan pelastuslaitoksen ylin viranhaltija 26 §:n 2 momentin nojalla toisin määrää.

Uudenmaan maakunnan ja sen pelastuslaitoksen tehtävänä on huolehtia tällä lailla kumotussa 55 §:n 2 momentissa tarkoitetun hyväksynnän nojalla pelastusalan ammatillista peruskoulutusta antaneen Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen pelastuskoulussa vuonna 2021 käynnissä olevasta pelastajakoulutuksesta siten, että asianomaista tutkintoa opiskelevat voivat suorittaa opintosuunnitelman mukaiset opintonsa päätökseen vuoden 2021 aikana.

2.

Laki

Pelastusopistosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 2 §:n 3 momentti, sellaisena kun se on laissa (/) [HE 18/2018] seuraavasti:

2 §

Pelastusopiston tehtävät

Pelastusopiston tehtävänä on myös vastata:

- 1) alueellisten maanpuolustuskurssien järjestämisestä ja niiden toteuttamisesta yhteistyössä Puolustusvoimien ja maakuntien kanssa;
- 2) maakuntien yhteisten valmius- ja häiriötilanneharjoitusten järjestämisestä ja niiden toteuttamisesta yhteistyössä maakuntien kanssa; sekä
- 3) pelastustoimintaan osallistuvan sivutoimisen henkilöstön sekä pelastuslain 2 a §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstön opetussuunnitelman valmistelusta, ylläpidosta ja kehittämisestä, kouluttajakoulutuksesta, kouluttajarekisterin ylläpidosta sekä opetusmateriaalin tuottamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

3.

Laki

palosuojelurahastolain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palosuojelurahastolain (306/2003) 14 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on laissa 1057/2006, seuraavasti:

14 §

Avustukset ja muu rahoitus

Palosuojelurahastosta voidaan myöntää yleisavustusta ja erityisavustuksia pelastusalan järjestöille ja muille vastaaville yhteisöille sekä erityisavustuksia kunnille, maakunnille ja sopimuspalokunnille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

4.

Laki

meripelastuslain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan meripelastuslain (1145/2001) 4 §:n 1 momentti ja 2 momentin 5 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 582/2018, seuraavasti:

4 §

Muut meripelastukseen osallistuvat viranomaiset ja toimijat

Hätäkeskuslaitos, Ilmatieteen laitos, pelastuslaissa (379/2011) tarkoitettu maakunnan pelastusviranomainen, Liikenteen turvallisuusvirasto, Liikennevirasto, poliisi, Puolustusvoimat, sosiaali- ja terveystoimien viranomaiset, Tulli ja ympäristöviranomaiset (*muu meripelastusviranomainen*) ovat Rajavartiolaitoksen ohella velvollisia osallistumaan korvauksetta meripelastustoimen tehtäviin, jos se on niiden toimialaan kuuluvien tehtävien kannalta perusteltua taikka jos se vaaratilanteen vakavuus ja erityisluonne huomioon ottaen on tarpeen, eikä meripelastustoimen tehtävän suorittaminen merkittäväällä tavalla vaaranna viranomaisen muun tärkeän lakisääteisen tehtävän suorittamista.

Muiden meripelastusviranomaisten tehtävät meripelastustoimessa ovat seuraavat:

5) maakunnan pelastusviranomainen, poliisi ja Tulli osallistuvat etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi niille kuuluvaa henkilöstöä ja kalustoa; maakunnan pelastustoimi osallistuu pelastustoimen erikoiskoulutetun meritoimintaryhmän toimintaan, jos tästä on maakunnan pelastustoimen ja Rajavartiolaitoksen kesken erikseen sovittu;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Sisäministeri Kai Mykkänen

1.

Laki

pelastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan pelastuslain (379/2011) 23—25, 28, 29 ja 44 §, 55 §:n 2 momentti, 85 § sekä 104 §:n 5 momentti sellaisena kuin niistä on 24 § osaksi laissa 415/2015 ja 104 §:n 5 momentti laissa (/),

muutetaan 6 §:n 3 momentti, 16 §:n 3 momentti, 18 §:n 2 momentti, 19 §:n 3 momentti, 20 ja 21, 22 b §:n 1 momentti, 22 c §:n 1 momentti, 26, 27, 30, 31 §:n 1 momentti, 33, 34 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 momentti, 40 §:n 2 momentti, 42 §:n 2 momentti, 46 §:n 1 ja 2 momentin 12 kohta, 47 §:n 1 momentti, 48 §:n 3 momentti, 49 §:n 1 momentti, 50 §:n 1 momentti, 65 §:n 1 ja 3 momentti, 66 §:n 2 momentti, 67, 79 §:n 3 momentti, 80, 81 §:n 1 ja 2 momentti, 82, 83, 87 §:n 1 momentti, 88, 89 §:n 2 momentin 8 kohta ja 5 momentti, 96 §:n 1 ja 2 momentti, 99, 103, 108, 109 ja 111 a §:n 3 momentti sellaisina kuin niistä ovat, 22 b §:n 1 momentti, 22 c §:n 1 momentti ja 26 §:n 1 momentti laissa (/), 27 § osaksi laeissa (/) ja (/), 31 §:n 1 momentti, 36 §:n 1 momentti, 47 §:n 1 momentti, 49, 65 §:n 3 momentti, 66 §:n 2 momentti, 67, 80 §:n 3 momentti, 87 §:n 1 momentti, 109 ja 111 a §:n 3 momentti laissa (/), 89 §:n 2 momentin 8 kohta ja 5 momentti laissa 1171/2016 ja 103 § osaksi laissa 470/2015, sekä

lisätään 2 a §:n 1 momenttiin uusi 6 kohta sellaisena kun se on laissa (/), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

(uusi)

2 a §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) **pelastuslaitoksella** maakunnan pelastustoimen tehtävistä vastaavaa maakuntalain (/) 52 §:ssä tarkoitettua maakunnan liikelaitosta tai sen pelastustoimen palveluiden tuottamisesta vastaavaa osaa.

6 §

6 §

Avotulen teko

Avotulen teko

Alueen pelastusviranomaisen voi perustelusta syystä kieltää avotulen teon pelastustoimen alueella tai osassa sitä määrääjäksi. Päätöksestä tulee tiedottaa tarpeellisessa laajuudessa.

Maakunnan pelastusviranomaisen voi perustelusta syystä kieltää avotulen teon *maakunnassa* tai osassa sitä määrääjäksi. Päätöksestä tulee tiedottaa tarpeellisessa laajuudessa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

3 luku

Toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuudet**Toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuudet**

16 §

16 §

*Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma**Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma*

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma on toimitettava viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista tiedoksi alueen pelastusviranomaiselle. Alueen pelastusviranomaisen voi erityisestä syystä hyväksyä, että yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma toimitetaan sille tiedoksi edellä mainitun määräajan jälkeen. Jos 2 momentissa tarkoitettu selvitys ja arvio tilaisuuden vaaroista ja riskeistä tai niiden perusteella määritellyt turvallisuusjärjestelyt ja ohjeet ovat alueen pelastusviranomaisen arvion mukaan puutteelliset, alueen pelastusviranomaisen voi palauttaa suunnitelman täydennettäväksi. Alueen pelastusviranomaisen tulee myös tarvittaessa suorittaa kohteessa 80 §:n mukainen palotarkastus ja ryhtyä 81 ja 82 §:n mukaisiin toimenpiteisiin. Alueen pelastusviranomaisen tulee tarvittaessa ilmoittaa sille toimitetusta suunnitelmasta poliisille ja ensihoidosta vastaavalle terveysviranomaiselle. Räjähdeiden tai palo- ja räjähdysvaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena tulee ilmoittaa etukäteen alueen pelastusviranomaiselle siten kuin asiasta säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 81 §:ssä.

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma on toimitettava viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista tiedoksi *maakunnan* pelastusviranomaiselle. *Maakunnan* pelastusviranomaisen voi erityisestä syystä hyväksyä, että yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma toimitetaan sille tiedoksi edellä mainitun määräajan jälkeen. Jos 2 momentissa tarkoitettu selvitys ja arvio tilaisuuden vaaroista ja riskeistä tai niiden perusteella määritellyt turvallisuusjärjestelyt ja ohjeet ovat *maakunnan* pelastusviranomaisen arvion mukaan puutteelliset, *maakunnan* pelastusviranomaisen voi palauttaa suunnitelman täydennettäväksi. *Maakunnan* pelastusviranomaisen tulee myös tarvittaessa suorittaa kohteessa 80 §:n mukainen palotarkastus ja ryhtyä 81 ja 82 §:n mukaisiin toimenpiteisiin. *Maakunnan* pelastusviranomaisen tulee tarvittaessa ilmoittaa sille toimitetusta suunnitelmasta poliisille ja ensihoidosta vastaavalle terveysviranomaiselle. Velvollisuudesta ilmoittaa pelastusviranomaiselle räjähteiden tai vaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 81 §:ssä.

18 §

18 §

*Poistumisturvallisuus hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasumisessa**Poistumisturvallisuus hoitolaitoksissa sekä palvelu- ja tukiasumisessa*

Edellä 1 momentin mukaisella toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa kuntaa ja muuta julkiso-

Edellä 1 momentin mukaisella toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa *maakuntaa*, kuntaa ja

Voimassa oleva laki

keudellista yhteisöä. Toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan myös yritystä ja muuta yhteisöä, joka kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön kanssa tehdyn sopimuksen perusteella tai muutoin vastaa tai huolehtii hoitolaitoksen ylläpidosta tai palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä.

19 §

Poistumisturvallisuusselvitys

Poistumisturvallisuusselvitys ja sen muutokset on toimitettava alueen pelastusviranomaiselle 20 §:n 1 momentissa tarkoitetun arvion tekemistä varten. Poistumisturvallisuusselvitys on toimitettava lisäksi tiedoksi rakennusvalvontaviranomaiselle.

20 §

Poistumisturvallisuuden arviointi ja poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma

Alueen pelastusviranomaisen tulee arvioida poistumisturvallisuusselvityksen perusteella, täyttääkö poistumisturvallisuus 18 §:ssä säädetyt vaatimukset.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun asian ratkaisemista alueen pelastusviranomaisen voi velvoittaa toiminnanharjoittajan määräajassa täydentämään 19 §:ssä tarkoitettua poistumisturvallisuusselvitystä ja toteuttamaan yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa kohteessa poistumiskokeen.

Jos poistumisturvallisuus ei täytä 18 §:ssä säädettyjä vaatimuksia, toiminnanharjoittajan tulee laatia alueen pelastusviranomaisen asettamassa määräajassa suunnitelma poistumisturvallisuuden saattamiseksi laissa säädettyjen vaatimusten mukaiseksi.

21 §

Ehdotus

muuta julkisoikeudellista yhteisöä. Toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan myös yritystä ja muuta yhteisöä, joka *maakunnan*, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön kanssa tehdyn sopimuksen perusteella tai muutoin vastaa tai huolehtii hoitolaitoksen ylläpidosta tai palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä.

19 §

Poistumisturvallisuusselvitys

Poistumisturvallisuusselvitys ja sen muutokset on toimitettava *maakunnan* pelastusviranomaiselle 20 §:n 1 momentissa tarkoitetun arvion tekemistä varten. Poistumisturvallisuusselvitys on toimitettava lisäksi tiedoksi rakennusvalvontaviranomaiselle.

20 §

Poistumisturvallisuuden arviointi ja poistumisturvallisuuden toteuttamissuunnitelma

Maakunnan pelastusviranomaisen tulee arvioida poistumisturvallisuusselvityksen perusteella, täyttääkö poistumisturvallisuus 18 §:ssä säädetyt vaatimukset.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun asian ratkaisemista *maakunnan* pelastusviranomaisen voi velvoittaa toiminnanharjoittajan määräajassa täydentämään 19 §:ssä tarkoitettua poistumisturvallisuusselvitystä ja toteuttamaan yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa kohteessa poistumiskokeen.

Jos poistumisturvallisuus ei täytä 18 §:ssä säädettyjä vaatimuksia, toiminnanharjoittajan tulee laatia *maakunnan* pelastusviranomaisen asettamassa määräajassa suunnitelma poistumisturvallisuuden saattamiseksi laissa säädettyjen vaatimusten mukaiseksi.

21 §

*Voimassa oleva laki**Ehdotus**Poistumisturvallisuuden toteuttamismääräys**Poistumisturvallisuuden toteuttamismääräys*

Jos toiminnanharjoittajan 20 §:n 3 momentin mukaisesti suunnittelemissa toimenpiteillä ei voida saattaa kohteen poistumisturvallisuutta vaatimusten mukaiseksi, alueen pelastusviranomaisen on annettava 81 §:n mukainen korjausmääräys, jonka yhteydessä voidaan myös määrätä 82 §:n mukaisia erityisiä turvallisuusvaatimuksia.

Jos toiminnanharjoittajan 20 §:n 3 momentin mukaisesti suunnittelemissa toimenpiteillä ei voida saattaa kohteen poistumisturvallisuutta vaatimusten mukaiseksi, *maakunnan* pelastusviranomaisen on annettava 81 §:n mukainen korjausmääräys, jonka yhteydessä voidaan myös määrätä 82 §:n mukaisia erityisiä turvallisuusvaatimuksia.

22 b §

22 b §

*Suuren öljyvaraston haltijan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta**Suuren öljyvaraston haltijan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta*

Jos öljyn määrä muualla kuin rannikolla sijaitsevalla varastoalueella on miljoona litraa tai suurempi, varastoija on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon varalta. Varastoijan on myös hankittava öljyvahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa sekä huolehdittava siitä, että saatavissa on sen käyttöön perehtynyttä henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Jos öljyn määrä muualla kuin rannikolla sijaitsevalla varastoalueella on miljoona litraa tai suurempi, varastoija on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon varalta. Varastoijan on myös hankittava öljyvahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa sekä huolehdittava siitä, että saatavissa on sen käyttöön perehtynyttä henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedoksi *aluehallintovirastolle*.

22 c §

22 c §

*Sataman pitäjän ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta**Sataman pitäjän ja rannikkoalueen toiminnanharjoittajan velvollisuus huolehtia torjuntavalmiudesta*

Pääasiassa kauppamerenkulun käyttöön tarkoitetun sataman pitäjä ja muun rannikkoalueella miljoona litraa tai sitä enemmän öljyä tai muita haitallisia aineita varastoivan laitoksen toiminnan harjoittaja on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon varalta. Sataman pitäjän ja toiminnan harjoittajan on hankittava öljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa. Toiminnanharjoittajan tulee myös huolehtia siitä, että torjuntakaluston käyttäjiksi on saatavissa koulutettua henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedok-

Pääasiassa kauppamerenkulun käyttöön tarkoitetun sataman pitäjä ja muun rannikkoalueella miljoona litraa tai sitä enemmän öljyä tai muita haitallisia aineita varastoivan laitoksen toiminnan harjoittaja on velvollinen laatimaan suunnitelman alueella sattuvan öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon varalta. Sataman pitäjän ja toiminnan harjoittajan on hankittava öljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellista kalustoa. Toiminnanharjoittajan tulee myös huolehtia siitä, että torjuntakaluston käyttäjiksi on saatavissa koulutettua henkilöstöä. Suunnitelma on toimitettava tiedok-

HE 240/2018 vp

<i>Voimassa oleva laki</i>	<i>Ehdotus</i>
si elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuk- selle.	si <i>aluehallintovirastolle</i> .
-----	-----
23 §	23 §
<i>Sisäasiainministeriön ja aluehallintoviraston tehtävät</i>	<i>Sisäasiainministeriön ja aluehallintoviraston tehtävät</i>
<p><i>Sisäasiainministeriö johtaa, ohjaa ja val- voo pelastustointia ja sen palvelujen saata- vuutta ja tasoa, huolehtii pelastustoimen val- takunnallisista valmisteluista ja järjestelyis- tä, yhteensovittaa eri ministeriöiden ja toimi- alojen toimintaa pelastustoimessa ja sen ke- hittämisessä sekä huolehtii muista sisäasi- ainministeriölle tässä laissa säädettyistä teh- tävistä.</i></p> <p><i>Aluehallintovirasto valvoo pelastustointia sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan. Aluehallintovirasto tukee lisäksi sisäasiainministeriötä 1 momen- tissa säädettyissä tehtävissä sekä huolehtii muista aluehallintovirastolle tässä laissa säädettyistä tehtävistä.</i></p> <p><i>Sisäasiainministeriön ja aluehallintoviras- ton tehtävistä pelastustoimessa voidaan an- taa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.</i></p>	<p>(kumotaan)</p>
24 §	24 §
<i>Kuntien vastuu pelastustoimesta</i>	<i>Kuntien vastuu pelastustoimesta</i>
<p><i>Kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteis- toiminnassa pelastustoimen alueilla (alueen pelastustoimi) siten kuin tässä laissa jäljem- pänä tarkemmin säädetään.</i></p> <p><i>Valtioneuvosto päättää maan jakamisesta pelastustoimen alueisiin ja vahvistetun alue- jaon muuttamisesta. Päätöksen aluejaon muuttamisesta valtioneuvosto tekee omasta tai pelastustoimen alueen kuntien kuntalain (410/2015) 57 §:n 1 momentin mukaisella enemmistöllä tekemästä aloitteesta. Aluejaon muuttamisen yhteydessä valtioneuvosto aset- taa määräajan 3 momentissa tarkoitettujen voimassa olevien sopimusten muuttamiselle. Aluejakoa ja sen muuttamista koskevaa pää- töstä tehtäessä on kuultava kuntia, joita alue-</i></p>	<p>(kumotaan)</p>

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jako tai sen muutos koskee.

Pelastustoimen alueeseen kuuluvilla kunnilla tulee olla sopimus pelastustoimen järjestämisestä. Sopimuksen hyväksymiseen ja muuttamiseen sovelletaan, mitä kuntalain 57 §:n 1 momentissa säädetään kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisesta. Sopimukseen sovelletaan muuten, mitä kuntien yhteistoiminnasta säädetään kuntalaissa.

Jos kunnat eivät 2 momentissa tarkoitetun aluejaon muutoksen yhteydessä sovi pelastustoimen yhteistoiminnan järjestämisestä 3 momentissa tarkoitetulla tavalla valtioneuvoston asettamassa määräajassa, valtioneuvosto päättää kustannusten jaosta, hallintomallista, virkojen ja tehtävien järjestämisen perusteista ja muista 1 momentissa tarkoitetun yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista, joista kunnat eivät ole sopineet. Valtioneuvoston päätös on voimassa, kunnes asianomaisilla kunnilla on sopimus pelastustoimen järjestämisestä.

25 §

Pelastuslaitos sekä sopimuspalokunnat ja muut vastaavat yhteisöt

Pelastustoimen tehtävien hoitamista varten alueen pelastustoimella tulee olla pelastuslaitos. Alueen pelastustoimi voi käyttää 32 §:n mukaisessa pelastustoiminnassa apunaan vapaaehtoista palokuntaa, laitospalokuntaa, teollisuuspalokuntaa, sotilaspalokuntaa (sopimuspalokunnat) tai muuta pelastusalalla toimivaa yhteisöä sen mukaan kuin niiden kanssa sovitaan.

26 §

Pelastusviranomaiset

Valtion pelastusviranomaisia ovat sisäministeriön pelastusylijohtaja ja hänen määräämänsä sisäministeriön ja aluehallintoviraston virkamiehet.

Alueen pelastustoimen pelastusviranomaisia ovat pelastuslaitoksen ylin viranhaltija ja hänen määräämänsä pelastuslaitoksen viranhaltijat sekä alueen pelastustoimen asian-

25 §

Pelastuslaitos sekä sopimuspalokunnat ja muut vastaavat yhteisöt

(kumotaan)

26 §

Pelastusviranomaiset

Valtion pelastusviranomaisia ovat sisäministeriön pelastusylijohtaja ja hänen määräämänsä sisäministeriön virkamiehet.

Maakunnan pelastusviranomaisia ovat pelastuslaitoksen ylin viranhaltija ja hänen määräämänsä pelastuslaitoksen viranhaltijat.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

omainen monijäseninen toimielin.

27 §

27 §

*Alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät**Maakunnan pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät*

Alueen pelastustoimi vastaa pelastustoimen palvelutasosta, pelastuslaitoksen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä muista tässä laissa sille säädettyistä tehtävistä.

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan:

1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;

2) pelastustoimen valvontatehtävistä;

3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;

4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi pelastuslaitos:

1) voi suorittaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä, jos ensihoitopalvelun järjestämisestä yhteistoiminnassa alueen pelastustoimen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kesken on sovittu terveydenhuoltolain (1326/2010) 39 §:n 2 momentin perusteella;

2) tukee pelastustoimen alueeseen kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu;

3) huolehtii muistakin muussa laissa *alueen* pelastustoimelle säädettyistä tehtävistä.

Alueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Maakunta vastaa pelastustoimen järjestämisestä siten kuin maakuntalaissa ja pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa säädetään.

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan:

1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;

2) pelastustoimen valvontatehtävistä;

3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;

4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi pelastuslaitos:

1) *hoitaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä siten kuin maakunta siitä päättää;*

2) *osallistuu 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon;*

3) huolehtii muistakin muussa laissa *maakunnan* pelastustoimelle säädettyistä tehtävistä.

Maakunnan ja pelastuslaitoksen tehtävistä pelastustoimessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

28 §

28 §

Alueen pelastustoimen palvelutaso

Alueen pelastustoimen palvelutaso

Pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta poikkeusoloissa.

(kumotaan)

Pelastuslaitokselle 27 §:n 2 momentissa säädetyt tehtävät on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen.

29 §

29 §

Alueen pelastustoimen palvelutasopäätös

Alueen pelastustoimen palvelutasopäätös

Alueen pelastustoimi päättää palvelutasosta kuntia kuultuaan. Päätöksessä on selvitettävä alueella esiintyvät uhat, arvioitava niistä aiheutuvat riskit, määriteltävä toiminnan tavoitteet ja käytettävät voimavarat sekä palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätökseen tulee myös sisältyä suunnitelma palvelutason kehittämistä.

(kumotaan)

Päätös on voimassa määräajan.

Palvelutasopäätös on toimitettava aluehallintovirastolle. Jos palvelutasopäätös on puutteellinen, aluehallintovirasto voi palauttaa asiakirjan täydennettäväksi.

Sisäasiainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palvelutasopäätöksen sisällöstä ja rakenteesta.

30 §

30 §

Sammutusvesi

Sammutusvesi

Pelastuslaitoksen tulee tehdä suunnitelma sammutusveden hankinnasta ja toimittamisesta (sammutusvesisuunnitelma) yhteistyössä pelastustoimen alueeseen kuuluvien kuntien ja pelastustoimen alueella toimintaa harjoittavien vesihuoltolaissa (119/2001) tarkoitettujen vesihuoltolaitosten sekä näille vettä

Pelastuslaitoksen tulee tehdä suunnitelma sammutusveden hankinnasta ja toimittamisesta (sammutusvesisuunnitelma) yhteistyössä maakuntaan kuuluvien kuntien ja maakunnan alueella toimintaa harjoittavien vesihuoltolaissa (119/2001) tarkoitettujen vesihuoltolaitosten sekä näille vettä toimittavien

Voimassa oleva laki

toimittavien vesilaitosten kanssa. Sammutusvesisuunnitelma on laadittava siten, että sammutusveden hankinta ja toimittaminen vastaavat 29 §:ssä palvelutasopäätöksessä määriteltyjä onnettomuusuhkia. Sammutusvesisuunnitelman hyväksyy alueen pelastustoimi.

Kunnan tulee huolehtia alueellaan sammutusveden hankinnasta pelastuslaitoksen tarpeisiin sammutusvesisuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Kunnan tulee ottaa sammutusveden hankinta huomioon vesihuoltolain mukaisessa vesihuollon kehittämissuunnitelmassa sekä hyväksyessään vesihuoltolaitokselle vesihuoltolaissa tarkoitetun toiminta-alueen. Kunnan vastuulla olevaan sammutusveden hankintaan kuuluu lisäksi velvollisuus huolehtia sammutusvesisuunnitelmassa määriteltävistä sammutusveden ottopaikoista luonnonvesilähteisiin. *Pelastustoimen alueeseen kuuluvat kunnat voivat edellä tässä momentissa säädetystä poiketen sopia siitä, että sammutusveden hankinnasta huolehtii alueen pelastustoimi. Sopimuksen hyväksymiseen ja muuttamiseen sovelletaan, mitä kuntalain 79 §:n 1 momentissa säädetään kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisesta. Sopimukseen sovelletaan muuten, mitä kuntien yhteistoiminnasta säädetään kuntalaissa.*

Vesihuoltolaissa tarkoitetun vesihuoltolaitoksen ja tälle vettä toimittavan vesilaitoksen tulee toimittaa sammutusvettä vesijohtoverkostosta sammutusvesisuunnitelmassa määritellyllä tavalla pelastuslaitoksen tarpeisiin. Sammutusveden toimittamiseen kuuluu vedenhankinta ja johtaminen vesihuoltolaitoksen verkostoon kuuluviin paloposteihin ja sammutusvesiasemille. Lisäksi sammutusveden toimittamiseen kuuluu palopostien ja sammutusvesiasemien kunnossapito ja huolto. Sammutusveden toimittamisesta aiheutuvien kustannusten jakamisen perusteista sovietaan sammutusvesisuunnitelmassa sammutusveden hankinnasta 2 momentin mukaisesti vastaavan kunnan *tai alueen pelastustoimen* ja sammutusvettä toimittavan vesihuoltolaitoksen kesken.

Ehdotus

vesilaitosten kanssa. Sammutusvesisuunnitelma on laadittava siten, että sammutusveden hankinta ja toimittaminen vastaavat *pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 12 §:ssä tarkoitetussa* palvelutasopäätöksessä määriteltyjä onnettomuusuhkia. Sammutusvesisuunnitelman hyväksyy *maakuntavaltuusto*.

Kunnan tulee huolehtia alueellaan sammutusveden hankinnasta pelastuslaitoksen tarpeisiin sammutusvesisuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Kunnan tulee ottaa sammutusveden hankinta huomioon vesihuoltolain mukaisessa vesihuollon kehittämissuunnitelmassa sekä hyväksyessään vesihuoltolaitokselle vesihuoltolaissa tarkoitetun toiminta-alueen. Kunnan vastuulla olevaan sammutusveden hankintaan kuuluu lisäksi velvollisuus huolehtia sammutusvesisuunnitelmassa määriteltävistä sammutusveden ottopaikoista luonnonvesilähteisiin.

Vesihuoltolaissa tarkoitetun vesihuoltolaitoksen ja tälle vettä toimittavan vesilaitoksen tulee toimittaa sammutusvettä vesijohtoverkostosta sammutusvesisuunnitelmassa määritellyllä tavalla pelastuslaitoksen tarpeisiin. Sammutusveden toimittamiseen kuuluu vedenhankinta ja johtaminen vesihuoltolaitoksen verkostoon kuuluviin paloposteihin ja sammutusvesiasemille. Lisäksi sammutusveden toimittamiseen kuuluu palopostien ja sammutusvesiasemien kunnossapito ja huolto. Sammutusveden toimittamisesta aiheutuvien kustannusten jakamisen perusteista sovietaan sammutusvesisuunnitelmassa sammutusveden hankinnasta 2 momentin mukaisesti vastaavan kunnan ja sammutusvettä toimittavan vesihuoltolaitoksen kesken.

Voimassa oleva laki

31 §

Vastuu metsäpalojen tähytyksestä ja metsä- ja ruohikkopalovaroituksen antamisesta

Aluehallintoviraston on järjestettävä harvaan asutulla seudulla tehokas metsäpalojen tähytys, jos metsäpalon vaara on ilmeinen.

33 §

Hälytysohje

Pelastuslaitoksen tulee yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten sekä Hätäkeskuslaitoksen kanssa laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä. Hälytysohjeessa tulee ottaa huomioon myös pelastuslaitosten 44 §:n mukainen yhteistoiminta ja 45 §:n mukainen avunanto.

Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä alueelta ne ovat.

Pelastuslaitosten on huolehdittava hälytysohjeiden valtakunnallisesta yhteensovittamisesta sekä pelastuslaitosten kesken että Hätäkeskuslaitoksen kanssa.

34 §

Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoiminnan johtaja on siltä pelastustoimen alueelta, jossa onnettomuus tai vaaratilanne on saanut alkunsa, jollei toisin ole sovittu. *Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen.* Pelastustoimintaa voi kuitenkin tilapäisesti johtaa muu pelastuslaitoksen palveluksessa oleva tai sopimuspalokuntaan kuuluva siihen saakka, kun toimivaltainen pelastusviranomainen ottaa pelastustoiminnan johtakseen. Pelastustoiminnan johtaja toimii virkavastuun alaisena.

Ehdotus

31 §

Vastuu metsäpalojen tähytyksestä ja metsä- ja ruohikkopalovaroituksen antamisesta

Sisäministeriön tehtävänä on järjestää harvaan asutulla seudulla tehokas metsäpalojen tähytys, jos metsäpalon vaara on ilmeinen.

33 §

Hälytysohje

Pelastuslaitoksen tulee yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten sekä Hätäkeskuslaitoksen kanssa laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä. Hälytysohjeessa tulee ottaa huomioon myös pelastuslaitosten *maakuntalain 51 §:ssä tarkoitettuun sopimukseen perustuva yhteistoiminta ja tämän lain 45 §:ssä pelastuslaitokselle säädetty velvollisuus antaa apua toiselle pelastuslaitokselle.*

Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, *mistä maakunnasta* ne ovat.

Pelastuslaitosten on huolehdittava hälytysohjeiden valtakunnallisesta yhteensovittamisesta sekä pelastuslaitosten kesken että Hätäkeskuslaitoksen kanssa.

34 §

Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoiminnan johtajana *toimii sen maakunnan pelastusviranomainen*, jossa onnettomuus tai vaaratilanne on saanut alkunsa, jollei *maakuntalain 51 §:n nojalla toisin ole sovittu tai pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 3 §:n nojalla säädetty.* Pelastustoimintaa voi kuitenkin tilapäisesti johtaa muu pelastuslaitoksen palveluksessa oleva tai sopimuspalokuntaan kuuluva siihen saakka, kun toimivaltainen pelastusviranomainen ottaa pelastustoiminnan johtakseen. Pelastustoiminnan johtaja toimii virkavastuun alaise-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

na.

36 §

36 §

*Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuudet**Pelastustoiminnan johtajan toimivaltuudet*

Tulipalon sammuttamiseksi ja sen leviämisen estämiseksi sekä muun onnettomuuden torjumiseksi ja vahinkojen rajoittamiseksi sekä vaaran välttämiseksi alueen pelastusviranomaisella ja sisäministeriön pelastusviranomaisella on oikeus, jos tilanteen hallitseminen ei muutoin ole mahdollista:

Tulipalon sammuttamiseksi ja sen leviämisen estämiseksi sekä muun onnettomuuden torjumiseksi ja vahinkojen rajoittamiseksi sekä vaaran välttämiseksi *maakunnan* pelastusviranomaisella ja *valtion* pelastusviranomaisella on oikeus, jos tilanteen hallitseminen ei muutoin ole mahdollista:

1) määrätä ihmisiä suojautumaan sekä panna toimeen suojaväistö;

1) määrätä ihmisiä suojautumaan sekä panna toimeen suojaväistö;

2) ryhtyä sellaisiin välttämättömiin toimenpiteisiin, joista voi aiheutua vahinkoa kiinteälle tai irtaimelle omaisuudelle;

2) ryhtyä sellaisiin välttämättömiin toimenpiteisiin, joista voi aiheutua vahinkoa kiinteälle tai irtaimelle omaisuudelle;

3) määrätä antamaan käytettäväksi rakennuksia, viesti- ja tietoliikenneyhteyksiä ja välineitä sekä pelastustoiminnassa tarvittavaa kalustoa, välineitä ja tarvikkeita, elintarvikkeita, poltto- ja voiteluaineita ja sammutusaineita;

3) määrätä antamaan käytettäväksi rakennuksia, viesti- ja tietoliikenneyhteyksiä ja välineitä sekä pelastustoiminnassa tarvittavaa kalustoa, välineitä ja tarvikkeita, elintarvikkeita, poltto- ja voiteluaineita ja sammutusaineita;

4) ryhtyä muihinkin pelastustoiminnassa tarpeellisiin toimenpiteisiin.

4) ryhtyä muihinkin pelastustoiminnassa tarpeellisiin toimenpiteisiin.

40 §

40 §

*Jälkiraivaus ja -vartiointi sekä jälkitorjunta**Jälkiraivaus ja -vartiointi sekä jälkitorjunta*

Jos kohteen omistajaa ei tavoiteta tai tämä ei huolehdi jälkiraivauksen ja -vartiointin suorittamisesta, alueen pelastusviranomaisella on oikeus teettää välttämättömät toimenpiteet omistajan kustannuksella.

Jos kohteen omistajaa ei tavoiteta tai tämä ei huolehdi jälkiraivauksen ja -vartiointin suorittamisesta, *maakunnan* pelastusviranomaisella on oikeus teettää välttämättömät toimenpiteet omistajan kustannuksella.

42 §

42 §

*Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä**Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä*

Jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapito-

Jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapito-

Voimassa oleva laki

säännösten estämättä ilmoittaa asiasta alueen pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä.

44 §

Pelastuslaitosten yhteistoiminta

Alueen pelastustoimi voi sopia tämän lain mukaisten tehtävien hoitamisesta myös toisella pelastustoimen alueella.

46 §

Yhteistyö pelastustoiminnassa

Valtion ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun siten kuin 47 §:ssä säädetään sekä toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Edellä 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa:

12) valtion eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset sekä kunnan ja kuntayhtymien eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset varautuvat ja osallistuvat pelastustoimintaan tehtäväalueensa, keskinäisen työnjakonsa ja niitä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

47 §

Pelastustoimen suunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee laatia pelastustoimen alueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat.

Ehdotus

säännösten estämättä ilmoittaa asiasta *maakunnan* pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös *maakuntaa*, kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä.

44 §

Pelastuslaitosten yhteistoiminta

(kumotaan)

46 §

Yhteistyö pelastustoiminnassa

Valtion, *maakunnan* ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun siten kuin 47 §:ssä säädetään sekä toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Edellä 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa:

12) valtion eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset, *maakunnan* sekä kunnan ja kuntayhtymien eri toimialoista vastaavat virastot, laitokset ja liikelaitokset varautuvat ja osallistuvat pelastustoimintaan tehtäväalueensa, keskinäisen työnjakonsa ja niitä koskevan lainsäädännön mukaisesti;

47 §

Pelastustoimen suunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee laatia *maakunnan* onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat.

HE 240/2018 vp

Voimassa oleva laki

48 §

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma

Ulkoisen pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumista valvoo aluehallintovirasto. Tapahtuneesta onnettomuudesta on tehtävä merkinnät 91 §:ssä tarkoitettuun toimenpide-rekisteriin.

49 §

Velvollisuus antaa virka-apua ja asiantuntija-apua pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitykselle

Sen lisäksi, mitä 46 §:ssä säädetään viranomaisten yhteistyöstä pelastustoiminnassa, valtion ja kunnan viranomaiset ja laitokset sekä Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa (418/2011) tarkoitettu Suomen metsäkeskus ovat velvollisia antamaan pyynnöstä pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitykselle toimialaansa kuuluvaa tai siihen muuten soveltuvaa virka-apua pelastusviranomaisten ja Rajavartiolaityksen tässä laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Sama velvollisuus on valtion omistamilla liikelaitoksilla ja yhtiöillä.

50 §

Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

55 §

Valtion vastuu koulutuksesta

Sisäasiainministeriö voi hyväksyä myös

Ehdotus

48 §

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma

Ulkoisen pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumista valvoo *sisäministeriö*. Tapahtuneesta onnettomuudesta on tehtävä merkinnät 91 §:ssä tarkoitettuun toimenpide-rekisteriin.

49 §

Velvollisuus antaa virka-apua ja asiantuntija-apua pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitykselle

Sen lisäksi, mitä 46 §:ssä säädetään viranomaisten yhteistyöstä pelastustoiminnassa, valtion, *maakunnan* ja kunnan viranomaiset ja laitokset sekä Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa (418/2011) tarkoitettu Suomen metsäkeskus ovat velvollisia antamaan pyynnöstä pelastusviranomaisille ja Rajavartiolaitykselle toimialaansa kuuluvaa tai siihen muuten soveltuvaa virka-apua pelastusviranomaisten ja Rajavartiolaityksen tässä laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Sama velvollisuus on valtion omistamilla liikelaitoksilla ja yhtiöillä.

50 §

Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, *maakunnan* tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

55 §

Valtion vastuu koulutuksesta

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

muun julkisyhteisön ylläpitämän oppilaitoksen kuin Pelastusopiston antamaan pelastusalan ammatillista peruskoulutusta.

65 §

Yhteistoiminta väestönsuojeluun varautumisessa

Valtion ja kunnan viranomaisen, laitoksen ja liikelaitoksen sekä muun julkisyhteisön vastuulla olevat väestönsuojelutehtävät ja niihin varautuminen kuuluvat niissä palvelevan viran- tai toimenhaltijan virkavelvollisuuksiin ja työsopimussuhteessa olevan henkilön tehtäviin. Edellä sanottu koskee myös näiden tehtävien suorittamista varten tarpeelliseen koulutukseen osallistumista.

Pelastustoimen viranomaiset huolehtivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta.

66 §

Geneven yleissopimusten mukainen suojelu

Sisäministeriö päättää asianomaisen ministeriön tai alueen pelastusviranomaisen esityksestä, mitä henkilöitä, materiaalia ja tiloja 1 momentissa tarkoitettu suojelu koskee.

67 §

Velvollisuus osallistua väestönsuojelukoulutukseen

Sisäministeriö ja aluehallintovirasto voivat asianomaisen ministeriön tai alueen pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestön-

Ehdotus

65 §

Yhteistoiminta väestönsuojeluun varautumisessa

Valtion, *maakunnan* ja kunnan viranomaisen, laitoksen ja liikelaitoksen sekä muun julkisyhteisön vastuulla olevat väestönsuojelutehtävät ja niihin varautuminen kuuluvat niissä palvelevan viran- tai toimenhaltijan virkavelvollisuuksiin ja työsopimussuhteessa olevan henkilön tehtäviin. Edellä sanottu koskee myös näiden tehtävien suorittamista varten tarpeelliseen koulutukseen osallistumista.

Pelastustoimen viranomaiset huolehtivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta. *Ahvenanmaan valtiovirasto huolehtii yleisesti Ahvenanmaan maakuntaa koskevien väestönsuojeluvalmistelujen ja -järjestelyjen yhteensovittamisesta.*

66 §

Geneven yleissopimusten mukainen suojelu

Sisäministeriö päättää asianomaisen ministeriön tai *maakunnan* pelastusviranomaisen esityksestä, mitä henkilöitä, materiaalia ja tiloja 1 momentissa tarkoitettu suojelu koskee. *Ahvenmaan maakunnassa esityksen tekee Ahvenanmaan valtiovirasto.*

67 §

Velvollisuus osallistua väestönsuojelukoulutukseen

Sisäministeriö voi asianomaisen ministeriön tai *maakunnan* pelastusviranomaisen esityksestä määrätä väestönsuojelun johto- ja

Voimassa oleva laki

suojelun johto- ja muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa.

79 §

Valvontasuunnitelma

Valvontasuunnitelman tulee perustua alueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Valvontasuunnitelma on tarkistettava vuosittain ja muutoinkin, jos tarkistamiseen on erityinen syy. Valvontasuunnitelma on toimitettava tiedoksi aluehallintovirastolle.

80 §

Palotarkastuksen ja muun valvontatehtävän toimittaminen

Palotarkastuksia ja muita 78 §:n mukaisen valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä saa suorittaa alueen pelastusviranomainen.

Palotarkastus saadaan suorittaa rakennuksessa ja rakennelmassa, niihin kuuluvissa huoneistoissa ja asunnoissa sekä muissa kohteissa. Palotarkastuksen suorittaja on päästettävä kaikkiin tarkastettaviin tiloihin ja kohteisiin. Tarkastettavan kohteen edustajan on esitettävä säädöksissä vaaditut suunnitelmat, muut asiakirjat ja järjestelyt.

Kiinteistön omistajan, haltijan ja toiminnanharjoittajan on pyynnöstä toimitettava alueen pelastusviranomaiselle maksutta 15 §:ssä tarkoitettu pelastussuunnitelma, 22 b ja 22 c §:ssä tarkoitettu suunnitelma ja mahdolliset muut sellaiset kohteen palo- ja poistumisturvallisuudesta laaditut asiakirjat, joita alueen pelastusviranomainen tarvitsee 78 §:n mukaisessa valvontatehtävässään.

Palotarkastuksesta on laadittava pöytäkirja, jossa tulee riittävästi yksilöidä tarkastuskohde, tarkastuksen kulku, tarkastajan tekemät keskeiset havainnot, tarkastettavan kohteen edustajan esittämä selvitys sekä johtopäätök-

Ehdotus

muun erityishenkilöstön osallistumaan Pelastusopiston järjestämään väestönsuojelukoulutukseen enintään kymmeneksi vuorokaudeksi vuodessa. *Ahvenmaan maakunnassa esityksen tekee Ahvenanmaan valtionvirasto.*

79 §

Valvontasuunnitelma

Valvontasuunnitelman tulee perustua *maakunnan* pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Valvontasuunnitelma on tarkistettava vuosittain ja muutoinkin, jos tarkistamiseen on erityinen syy. Valvontasuunnitelma on toimitettava tiedoksi *sisäministeriölle*.

80 §

Palotarkastuksen ja muun valvontatehtävän toimittaminen

Palotarkastuksia ja muita 78 §:n mukaisen valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä saa suorittaa *maakunnan* pelastusviranomainen.

Palotarkastus saadaan suorittaa rakennuksessa ja rakennelmassa, niihin kuuluvissa huoneistoissa ja asunnoissa sekä muissa kohteissa. Palotarkastuksen suorittaja on päästettävä kaikkiin tarkastettaviin tiloihin ja kohteisiin. Tarkastettavan kohteen edustajan on esitettävä säädöksissä vaaditut suunnitelmat, muut asiakirjat ja järjestelyt.

Kiinteistön omistajan, haltijan ja toiminnanharjoittajan on pyynnöstä toimitettava *maakunnan* pelastusviranomaiselle maksutta 15 §:ssä tarkoitettu pelastussuunnitelma, 22 b ja 22 c §:ssä tarkoitettu suunnitelma ja mahdolliset muut sellaiset kohteen palo- ja poistumisturvallisuudesta laaditut asiakirjat, joita *maakunnan* pelastusviranomainen tarvitsee 78 §:n mukaisessa valvontatehtävässään.

Palotarkastuksesta on laadittava pöytäkirja, jossa tulee riittävästi yksilöidä tarkastuskohde, tarkastuksen kulku, tarkastajan tekemät keskeiset havainnot, tarkastettavan kohteen edustajan esittämä selvitys sekä johtopäätök-

Voimassa oleva laki

set ja niiden perustelut. Pöytäkirja on myös laadittava, jos alueen pelastusviranomaisen muutoin valvonnan yhteydessä antaa 81 §:ssä tarkoitetun korjausmääräyksen tai keskeyttää välittömän tulipalon tai muun onnettomuuden vaaraa aiheuttavan toiminnan. Pöytäkirja on viipymättä annettava tiedoksi asianosaisille.

81 §

Korjausmääräys ja toiminnan keskeyttäminen

Jos alueen pelastusviranomaisen valvontatehtävää suorittaessaan havaitsee puutteita tässä laissa säädettyjen velvoitteiden toteuttamisessa, pelastusviranomaisen on määrättävä ne korjattaviksi. Jos puutteita ei voida heti korjata, korjaamiselle tulee antaa määräaika.

Jos alueen pelastusviranomaisen tämän lain mukaista valvontatehtävää suorittaessaan havaitsee puutteita muussa laissa säädettyjen velvoitteiden toteuttamisessa ja arvioi puutteiden aiheuttavan vakavaa vaaraa henkilöturvallisuudelle, pelastusviranomaisen voi määrätä puutteet korjattaviksi. Jos puutteita ei voida heti korjata, asiasta tulee ilmoittaa asianomaiselle valvontaviranomaiselle.

82 §

Erityiset turvallisuusvaatimukset

Kohteeseen, jossa harjoitettu toiminta tai olosuhteet aiheuttavat henkilö- tai paloturvallisuudelle tai ympäristölle tavanomaista suuremman vaaran, alueen pelastusviranomaisen voi, jos se on välttämätöntä, määrätä toiminnanharjoittajan hankkimaan tarkoituksenmukaista sammutuskalustoa ja muita pelastustyötä helpottavia laitteita tai asentamaan automaattisen sammutuslaitteiston taikka ryhtymään kohteessa muihin välttämättömiin toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä ihmisten ja omaisuuden turvaamiseksi onnettomuuden varalta.

Ehdotus

set ja niiden perustelut. Pöytäkirja on myös laadittava, jos *maakunnan* pelastusviranomaisen muutoin valvonnan yhteydessä antaa 81 §:ssä tarkoitetun korjausmääräyksen tai keskeyttää välittömän tulipalon tai muun onnettomuuden vaaraa aiheuttavan toiminnan. Pöytäkirja on viipymättä annettava tiedoksi asianosaisille.

81 §

Korjausmääräys ja toiminnan keskeyttäminen

Jos *maakunnan* pelastusviranomaisen valvontatehtävää suorittaessaan havaitsee puutteita tässä laissa säädettyjen velvoitteiden toteuttamisessa, pelastusviranomaisen on määrättävä ne korjattaviksi. Jos puutteita ei voida heti korjata, korjaamiselle tulee antaa määräaika.

Jos *maakunnan* pelastusviranomaisen tämän lain mukaista valvontatehtävää suorittaessaan havaitsee puutteita muussa laissa säädettyjen velvoitteiden toteuttamisessa ja arvioi puutteiden aiheuttavan vakavaa vaaraa henkilöturvallisuudelle, pelastusviranomaisen voi määrätä puutteet korjattaviksi. Jos puutteita ei voida heti korjata, asiasta tulee ilmoittaa asianomaiselle valvontaviranomaiselle.

82 §

Erityiset turvallisuusvaatimukset

Kohteeseen, jossa harjoitettu toiminta tai olosuhteet aiheuttavat henkilö- tai paloturvallisuudelle tai ympäristölle tavanomaista suuremman vaaran, *maakunnan* pelastusviranomaisen voi, jos se on välttämätöntä, määrätä toiminnanharjoittajan hankkimaan tarkoituksenmukaista sammutuskalustoa ja muita pelastustyötä helpottavia laitteita tai asentamaan automaattisen sammutuslaitteiston taikka ryhtymään kohteessa muihin välttämättömiin toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä ihmisten ja omaisuuden turvaamiseksi onnettomuuden varalta.

Voimassa oleva laki

Alueen pelastusviranomaisen tulee kuulla maankäyttö- ja rakennuslain 124 §:ssä tarkoitettua kunnan rakennusvalvontaviranomaista valmisteltaessa 1 momentissa tarkoitettua määräystä kohteessa edellytettävistä turvallisuusvaatimuksista, jos turvallisuusvaatimusten toteuttaminen edellyttää rakennuslupaa tai toimenpidelupaa.

83 §

Puolustusvoimien salassa pidettävät kohteet

Mitä 78 §:ssä säädetään, ei koske sellaisia puolustusvoimien hallinnassa olevia kohteita, jotka valtakunnan turvallisuuden vuoksi on pidettävä salassa ja joiden valvontatehtävästä puolustusvoimat on alueen pelastusviranomaiselle ilmoittanut pitävänsä huolta. Puolustusvoimat vastaa näiden kohteiden palotarkastuksista. Tarkastustoiminnasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä puolustusministeriön asetuksella.

85 §

Alueen pelastustoimen palvelutason valvonta

Aluehallintoviraston tehtävänä on valvoa, että alueen pelastustoimen palvelutaso on riittävä. Tässä tarkoituksessa aluehallintovirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta alueen pelastustoimelta tarpeellisia tietoja ja selvityksiä.

*Jos palvelutasossa on huomattavia epäkoh-
tia eikä niitä korjata aluehallintoviraston
asettamassa määräajassa, aluehallintoviras-
to voi 105 §:n 2 momentissa säädetyllä taval-
la velvoittaa alueen pelastustoimen saatta-
maan palvelut tässä laissa vaaditulle tasolle.*

87 §

Velvollisuus tilastotietojen antamiseen

Alueen pelastusviranomaisen tulee toimittaa pelastustoimen suoritteista, voimavaroista, järjestelyistä ja muusta varautumisesta sekä toimenpiderekisteristä maksutta sisäministeriölle, aluehallintovirastolle ja Pelastus-

Ehdotus

Maakunnan pelastusviranomaisen tulee kuulla maankäyttö- ja rakennuslain 124 §:ssä tarkoitettua kunnan rakennusvalvontaviranomaista valmisteltaessa 1 momentissa tarkoitettua määräystä kohteessa edellytettävistä turvallisuusvaatimuksista, jos turvallisuusvaatimusten toteuttaminen edellyttää rakennuslupaa tai toimenpidelupaa.

83 §

Puolustusvoimien salassa pidettävät kohteet

Mitä 78 §:ssä säädetään, ei koske sellaisia Puolustusvoimien hallinnassa olevia kohteita, jotka valtakunnan turvallisuuden vuoksi on pidettävä salassa ja joiden valvontatehtävästä Puolustusvoimat on *maakunnan* pelastusviranomaiselle ilmoittanut pitävänsä huolta. Puolustusvoimat vastaa näiden kohteiden palotarkastuksista. Tarkastustoiminnasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä puolustusministeriön asetuksella.

85 §

Alueen pelastustoimen palvelutason valvonta

(kumotaan)

87 §

Velvollisuus tilastotietojen antamiseen

Maakunnan pelastusviranomaisen tulee toimittaa pelastustoimen suoritteista, voimavaroista, järjestelyistä ja muusta varautumisesta sekä toimenpiderekisteristä maksutta sisäministeriölle ja Pelastusopistolle tietoja,

Voimassa oleva laki

opistolle tietoja, jotka ovat tarpeen tilastojen tekemistä varten. Tiedot voidaan tarvittaessa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, ja ne voivat sisältää myös salassa pidettäviä tietoja

88 §

Tiedonsaantioikeus palon- ja onnettomuuden tutkinnassa

Tämän lain 41 §:n mukaista palontutkintaa suorittavalla alueen pelastusviranomaisella ja 107 §:n mukaista onnettomuuden tutkintaa suorittamaan määrättyllä tutkintalautakunnan jäsenellä ja asiantuntijalla on oikeus päästä onnettomuuskohteeseen ja ottaa näytteitä sekä saada salassapitosäännösten estämättä maksutta tutkinnassa välttämättömiä tietoja ja asiakirjoja onnettomuuskohteen edustajalta ja viranomaisilta.

89 §

Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten

Tässä tarkoituksessa pelastusviranomaisella on oikeus saada tietoja sekä valvontatehtävien hoitamista että pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten:

8) kuntien rakennusvalvontaviranomaisilta maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:n mukaisista rakennusluvista ja 126 §:n mukaisista toimenpideluvista sekä niiden 131 §:n mukaisista hakemuksista rakennusvalvontaviranomaisen kanssa yhteisesti sovittavalla tavalla;

Mitä 1—4 momentissa säädetään, ei koske 83 §:ssä tarkoitettua salassa pidettävää kohdetta. Puolustusvoimien tulee kuitenkin antaa alueen pelastusviranomaiselle ja hätäkeskukselle pelastustehtävän asianmukaisen ja turvallisen suorittamisen edellyttämät tiedot kohteesta.

Ehdotus

jotka ovat tarpeen tilastojen tekemistä varten. Tiedot voidaan tarvittaessa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla, ja ne voivat sisältää myös salassa pidettäviä tietoja.

88 §

Tiedonsaantioikeus palon- ja onnettomuuden tutkinnassa

Edellä 41 §:ssä tarkoitettua palontutkintaa suorittavalla *maakunnan* pelastusviranomaisella ja 107 §:n mukaista onnettomuuden tutkintaa suorittamaan määrättyllä tutkintalautakunnan jäsenellä ja asiantuntijalla on oikeus päästä onnettomuuskohteeseen ja ottaa näytteitä sekä saada salassapitosäännösten estämättä maksutta tutkinnassa välttämättömiä tietoja ja asiakirjoja onnettomuuskohteen edustajalta ja viranomaisilta.

89 §

Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten

Tässä tarkoituksessa pelastusviranomaisella on oikeus saada tietoja sekä valvontatehtävien hoitamista että pelastustoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten:

8) kuntien *tai maakuntien* rakennusvalvontaviranomaisilta maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:n mukaisista rakennusluvista ja 126 §:n mukaisista toimenpideluvista sekä niiden 131 §:n mukaisista hakemuksista rakennusvalvontaviranomaisen kanssa yhteisesti sovittavalla tavalla;

Mitä 1—4 momentissa säädetään, ei koske 83 §:ssä tarkoitettua salassa pidettävää kohdetta. Puolustusvoimien tulee kuitenkin antaa *maakunnan* pelastusviranomaiselle ja hätäkeskukselle pelastustehtävän asianmukaisen ja turvallisen suorittamisen edellyttämät tiedot kohteesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

96 §

96 §

*Eräiden suoritteiden maksullisuus**Eräiden suoritteiden maksullisuus*

Pelastuslaitos voi periä maksun:

1) 79 §:ssä tarkoitetun valvontasuunnitelman mukaisen palotarkastuksen tai muun valvontatoimenpiteen suorittamisesta;

2) tehtävästä, jonka on aiheuttanut hätäkeskukseen liitetyn paloilmotimen toistuva erheellinen toiminta;

3) tehtävästä, joka on muussa laissa erikseen säädetty maksulliseksi.

Perittävien maksujen suuruudesta päättää alueen pelastustoimi hyväksymässään taksassa. Alueen pelastustoimen tulee määrätä suoritteistaan perimänsä maksut siten, että ne vastaavat suuruudeltaan enintään suoritteen tuottamisesta alueen pelastustoimelle aiheutuneiden kokonaiskustannusten määrää.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun maksun perimisen edellytyksenä on, että paloilmotin on aikaisemmin aiheuttanut erheellisen ilmoituksen ja alueen pelastusviranomainen on kirjallisesti kehottanut kohteen omistajaa, haltijaa tai toiminnanharjoittajaa korjaamaan laitteen tai ryhtymään muihin tarpeellisiin toimenpiteisiin erheellisten paloilmotusten estämiseksi. Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut maksut saadaan periä kohteen omistajalta, haltijalta tai toiminnanharjoittajalta.

Tässä laissa tarkoitetuista maakunnan pelastusviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta ja perittävien maksujen suuruudesta päättää maakuntavaltuusto siten kuin maakuntalaissa säädetään. Maksu voidaan periä:

1) 79 §:ssä tarkoitetun valvontasuunnitelman mukaisen palotarkastuksen tai muun valvontatoimenpiteen suorittamisesta;

2) tehtävästä, jonka on aiheuttanut hätäkeskukseen liitetyn paloilmotimen toistuva erheellinen toiminta;

3) tehtävästä, joka on muussa laissa erikseen säädetty maksulliseksi.

(kumotaan)

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun maksun perimisen edellytyksenä on, että paloilmotin on aikaisemmin aiheuttanut erheellisen ilmoituksen ja *maakunnan* pelastusviranomainen on kirjallisesti kehottanut kohteen omistajaa, haltijaa tai toiminnanharjoittajaa korjaamaan laitteen tai ryhtymään muihin tarpeellisiin toimenpiteisiin erheellisten paloilmotusten estämiseksi. Edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut maksut saadaan periä kohteen omistajalta, haltijalta tai toiminnanharjoittajalta.

99 §

99 §

*Metsä- ja maastopalojen sammutuskustannukset**Metsä- ja maastopalojen sammutuskustannukset*

Jos metsä- tai maastopalo on ulottunut useammalle pelastustoimen alueelle, sammutuskustannukset maksaa se pelastuslaitos, jonka toimialueella palo on saanut alkunsa, jollei toisin sovita. Muiden pelastuslaitosten on korvattava näistä kustannuksista osuutensa palaneen pinta-alan tai muun kohtuullisen pe-

Jos metsä- tai maastopalo on ulottunut *useamman maakunnan* alueelle, sammutuskustannukset maksaa se pelastuslaitos, jonka *alueella* palo on saanut alkunsa, jollei toisin sovita. Muiden pelastuslaitosten on korvattava näistä kustannuksista osuutensa palaneen pinta-alan tai muun kohtuullisen perusteen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

rusteen mukaan.

mukaan.

103 §

103 §

*Pelastustoiminnassa sattuneen tapaturman ja ammattitaudin korvaaminen**Pelastustoiminnassa sattuneen tapaturman ja ammattitaudin korvaaminen*

Pelastustoiminnassa tai väestönsuojelutehtävissä sattuneesta tapaturmasta tai siinä saadusta ammattitaudista suoritetaan korvausta valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) säädetään työtapaturmasta ja ammattitaudista. Korvaus suoritetaan vain siltä osin kuin vahingoittuneella ei ole oikeutta vähintään samansuuruiseen korvaukseen muun lain mukaan. Korvausta suoritetaan niille, jotka:

1) ovat 3 §:ssä säädetyn toimintavelvollisuuden perusteella ryhtyneet omatoimisiin pelastustoimenpiteisiin;

2) kuuluvat 25 §:ssä tarkoitettuun sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön mutta eivät ole oikeutettuja korvauksiin työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan;

3) on 37 §:n 1 momentin mukaisesti määrätty avustamaan pelastustoiminnassa;

4) ovat vapaaehtoisesti osallistuneet pelastustoimintaan 51 §:ssä tarkoitettulla tavalla; tai

5) on 67 §:n perusteella määrätty väestönsuojelukoulutukseen.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sopimuspalokunnan ja muun 25 §:n mukaisesti sopimuksen tehneen yhteisön tämän lain mukaista koulutustoimintaa ja sopimuksen mukaisiin tehtäviin liittyvää kiinteistön ja kaluston hoitoa sekä ensivastetoimintaa.

104 §

Muutoksenhaku

Edellä 29 §:ssä tarkoitettuun alueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen ja 96 §:n 2 momentissa tarkoitettuun perittävien maksu-

Pelastustoiminnassa tai väestönsuojelutehtävissä sattuneesta tapaturmasta tai siinä saadusta ammattitaudista suoritetaan korvausta valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) säädetään työtapaturmasta ja ammattitaudista. Korvaus suoritetaan vain siltä osin kuin vahingoittuneella ei ole oikeutta vähintään samansuuruiseen korvaukseen muun lain mukaan. Korvausta suoritetaan niille, jotka:

1) ovat 3 §:ssä säädetyn toimintavelvollisuuden perusteella ryhtyneet omatoimisiin pelastustoimenpiteisiin;

2) kuuluvat sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön mutta eivät ole oikeutettuja korvauksiin työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan;

3) on 37 §:n 1 momentin mukaisesti määrätty avustamaan pelastustoiminnassa;

4) ovat vapaaehtoisesti osallistuneet pelastustoimintaan 51 §:ssä tarkoitettulla tavalla; tai

5) on 67 §:n perusteella määrätty väestönsuojelukoulutukseen.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön tämän lain mukaista koulutustoimintaa ja sopimuksen mukaisiin tehtäviin liittyvää kiinteistön ja kaluston hoitoa sekä ensivastetoimintaa.

104 §

Muutoksenhaku

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jen suuruutta koskevaan päätökseen saa hakea muutosta siten kuin kuntalaissa säädetään.

108 §

Pelastustoimen laitteiden sijoittaminen rakennukseen

Alueen pelastusviranomaisella on oikeus sijoittaa rakennukseen tai rakennelmaan pelastustoimen tarvitsemia laitteita. Rakennuksen tai rakennelman omistajaa ja haltijaa tulee kuulla ennen laitteiden sijoittamista. Laitteiden sijoittamiseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 161-163 §:ssä säädetään yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamisesta.

109 §

Viranomaisverkon käytettävyyttä koskevat erityiset vaatimukset

Jos sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 250 §:n 1 momentissa tarkoitettun viranomaisverkon käytettävyys rakennuksessa tai rakennelmassa, jossa on tavanomaista suurempi henkilöturvallisuusriski, on estynyt rakennuksesta tai rakennelmasta johtuvasta rakenteellisesta syystä ja viranomaisverkon käytettävyys ei ole riittävä pelastustoiminnan asianmukaiseksi suorittamiseksi, alueen pelastusviranomaisen voi määrätä rakennuksen tai rakennelman omistajan hankkimaan välttämättömiä viranomaisverkon käytettävyyttä varmistavia laitteita ja pitämään ne toimintakunnossa.

111 a §

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

Jälkitorjuntaa johtaa asianomaisen kunnan määräämä viranomaisen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja sovittaa yhteen jälkitorjuntatöitä, jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle.

108 §

Pelastustoimen laitteiden sijoittaminen rakennukseen

Maakunnan pelastusviranomaisella on oikeus sijoittaa rakennukseen tai rakennelmaan pelastustoimen tarvitsemia laitteita. Rakennuksen tai rakennelman omistajaa ja haltijaa tulee kuulla ennen laitteiden sijoittamista. Laitteiden sijoittamiseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 161—163 §:ssä säädetään yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamisesta.

109 §

Viranomaisverkon käytettävyyttä koskevat erityiset vaatimukset

Jos sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 250 §:n 1 momentissa tarkoitettun viranomaisverkon käytettävyys rakennuksessa tai rakennelmassa, jossa on tavanomaista suurempi henkilöturvallisuusriski, on estynyt rakennuksesta tai rakennelmasta johtuvasta rakenteellisesta syystä ja viranomaisverkon käytettävyys ei ole riittävä pelastustoiminnan asianmukaiseksi suorittamiseksi, maakunnan pelastusviranomaisen voi määrätä rakennuksen tai rakennelman omistajan hankkimaan välttämättömiä viranomaisverkon käytettävyyttä varmistavia laitteita ja pitämään ne toimintakunnossa.

111 a §

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

Jälkitorjuntaa johtaa asianomaisen kunnan määräämä viranomaisen. Aluehallintovirasto ohjaa ja sovittaa yhteen jälkitorjuntatöitä, jos torjunta ulottuu usean kunnan alueelle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleet alueen pelastuslaitoksen ylimmän viranhaltijan määräykset pelastuslaitoksen viranhaltijoista pysyvät voimassa, jollei maakunnan pelastuslaitoksen ylin viranhaltija 26 §:n 2 momentin nojalla toisin määrää.

Uudenmaan maakunnan ja sen pelastuslaitoksen tehtävänä on huolehtia tällä lailla kumotussa 55 §:n 2 momentissa tarkoitetun hyväksynnän nojalla pelastusalan ammatillista peruskoulutusta antaneen Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen pelastuskoulussa vuonna 2021 käynnissä olevasta pelastajakoulutuksesta siten, että asianomaista tutkintoa opiskelevat voivat suorittaa opintosuunnitelman mukaiset opintonsa päätökseen vuoden 2021 aikana.

2.

Laki

Pelastusopistosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 2 §:n 3 momentti, sellaisena kun se on laissa (/) seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Pelastusopiston tehtävät

Pelastusopiston tehtävät

Pelastusopiston tehtävänä on myös vastata pelastustoimintaan osallistuvan sivutoimisen henkilöstön sekä pelastuslain 2 a §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstön opetussuunnitelman valmistelusta, ylläpidosta ja kehittämisestä, kouluttajakoulutuksesta, kouluttajarekisterin ylläpidosta sekä opetusmateriaalin tuottamisesta.

Pelastusopiston tehtävänä on myös vastata:

1) alueellisten maanpuolustuskurssien järjestämisestä ja niiden toteuttamisesta yhteistyössä Puolustusvoimien ja maakuntien kanssa;

2) maakuntien yhteisten valmius- ja häiriötilanneharjoitusten järjestämisestä ja niiden toteuttamisesta yhteistyössä maakuntien kanssa; sekä

3) pelastustoimintaan osallistuvan sivutoimisen henkilöstön sekä pelastuslain 2 a §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun sopimuspalokunnan ja muun sopimuksen tehneen yhteisön henkilöstön opetussuunnitelman valmistelusta, ylläpidosta ja kehittämisestä, kouluttajakoulutuksesta, kouluttajarekisterin ylläpidosta sekä opetusmateriaalin tuottamisesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

3.

Laki

palosuojelurahastolain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palosuojelurahastolain (306/2003) 14 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on laissa 1057/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

14 §

Avustukset ja muu rahoitus

Palosuojelurahastosta voidaan myöntää yleisavustusta ja erityisavustuksia pelastusalan järjestöille ja muille vastaaville yhteisöille sekä erityisavustuksia kunnille, *pelastustoimen alueille* ja sopimuspalokunnille.

Ehdotus

14 §

Avustukset ja muu rahoitus

Palosuojelurahastosta voidaan myöntää yleisavustusta ja erityisavustuksia pelastusalan järjestöille ja muille vastaaville yhteisöille sekä erityisavustuksia kunnille, *maakunnille* ja sopimuspalokunnille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

4.

Laki**meripelastuslain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan meripelastuslain (1145/2001) 4 §:n 1 momentti ja 2 momentin 5 kohta, sellaisina
 kuin ne ovat laissa 582/2018, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

4 §

*Muut meripelastukseen osallistuvat viran-
 omaiset ja toimijat*

*Muut meripelastukseen osallistuvat viran-
 omaiset ja toimijat*

Hätäkeskuslaitos, Ilmatieteen laitos, pelastuslaitossa (379/2011) tarkoitettu alueen pelastusviranomaisen, Liikenne- ja viestintävirasto, Väylävirasto, poliisi, Puolustusvoimat, sosiaali- ja terveysviranomaiset, Tulli ja ympäristöviranomaiset (*muu meripelastusviranomaisen*) ovat Rajavartiolaitoksen ohella velvollisia osallistumaan korvauksetta meripelastustoimen tehtäviin, jos se on niiden toimialaan kuuluvien tehtävien kannalta perusteltua taikka jos se vaaratilanteen vakavuus ja erityisluonne huomioon ottaen on tarpeen, eikä meripelastustoimen tehtävän suorittaminen merkittäväällä tavalla vaaranna viranomaisen muun tärkeän lakisääteisen tehtävän suorittamista.

Muiden meripelastusviranomaisten tehtävät meripelastustoimessa ovat seuraavat:

5) alueen pelastusviranomaisen, poliisi ja Tulli osallistuvat etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi niille kuuluvaa henkilöstöä ja kalustoa; alueen pelastustoimi osallistuu pelastustoimen erikoiskoulutetun meritoimintaryhmän toimintaan, jos tästä on alueen pelastustoimen ja Rajavartiolaitoksen kesken erikseen sovittu;

Hätäkeskuslaitos, Ilmatieteen laitos, pelastuslaitossa (379/2011) tarkoitettu *maakunnan* pelastusviranomaisen, Liikenteen turvallisuusvirasto, Liikennevirasto, poliisi, Puolustusvoimat, sosiaali- ja terveysviranomaiset, Tulli ja ympäristöviranomaiset (*muu meripelastusviranomaisen*) ovat Rajavartiolaitoksen ohella velvollisia osallistumaan korvauksetta meripelastustoimen tehtäviin, jos se on niiden toimialaan kuuluvien tehtävien kannalta perusteltua taikka jos se vaaratilanteen vakavuus ja erityisluonne huomioon ottaen on tarpeen, eikä meripelastustoimen tehtävän suorittaminen merkittäväällä tavalla vaaranna viranomaisen muun tärkeän lakisääteisen tehtävän suorittamista.

Muiden meripelastusviranomaisten tehtävät meripelastustoimessa ovat seuraavat:

5) *maakunnan* pelastusviranomaisen, poliisi ja Tulli osallistuvat etsintä- ja pelastustoimintaan tarjoamalla käytettäväksi niille kuuluvaa henkilöstöä ja kalustoa; *maakunnan* pelastustoimi osallistuu pelastustoimen erikoiskoulutetun meritoimintaryhmän toimintaan, jos tästä on *maakunnan* pelastustoimen ja Rajavartiolaitoksen kesken erikseen sovittu;

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
 ta 20 .*